

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 2 JUNI 1912.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HOGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WAGNER.

OR AR SEDAN PASSERADE en liten händelse, som jag måste med några ord beröra. På återväg från ett besök i en det andliga eländets boning såll jag där hemfallen åt upproriska tankar öfver människans vanmakt, ovetande om all den försommarprakt vi ilade förbi. Tåget höll vid en liten station. Alldeles utanför mitt fönster stod ett trasigt barn, en treårs flicka. Det är bokstafiligen sant att hon lyste som en stjärna. Lif, hälsa, glädje utstrålade från hennes ansikte, nej, från hela hennes

WETTERGREN & KERBER

DIREKTÖR DAN BROSTRÖM

Lotten Rönqvist.

DEN UTMÄRKTA KONSTNÄRINNAN fröken Lotten Rönqvist afled i Stockholm den 14 maj vid 48 års ålder. Till den varma runa, som en af hennes närstående vänner, föreståndarinnan för Handarbetets vänner fröken Carin Wästberg, här tecknat, föga vi ofvanstående vackra bild af den bortgångna, framställande henne i hennes ateljé under arbete på en större dekorativ målning för Restaurant Royal i Stockholm.

nom dunklet: hur härligt är dock stoffet i en människas skepelse — och jag uppläckte att solen satt högt i det juniblå och att jorden var full af härlighet trots vår vanmakt.

Namnet här ofvan bars till den 14 maj detta år af en person, som hade många vänner. Detta skrifves för att sända dem en hälsning.

Men det skrifves ock för Iduns stora läsekrets. Ty Lotten Rönqvist var så olik flertalet, att flertalet bör veta något om henne.

Dotter till en ovanligt begåfvad man, lasersettsläkaren i Uddevalla socken Hugo Rönqvist och hans maka Sophia Gellin, föd-

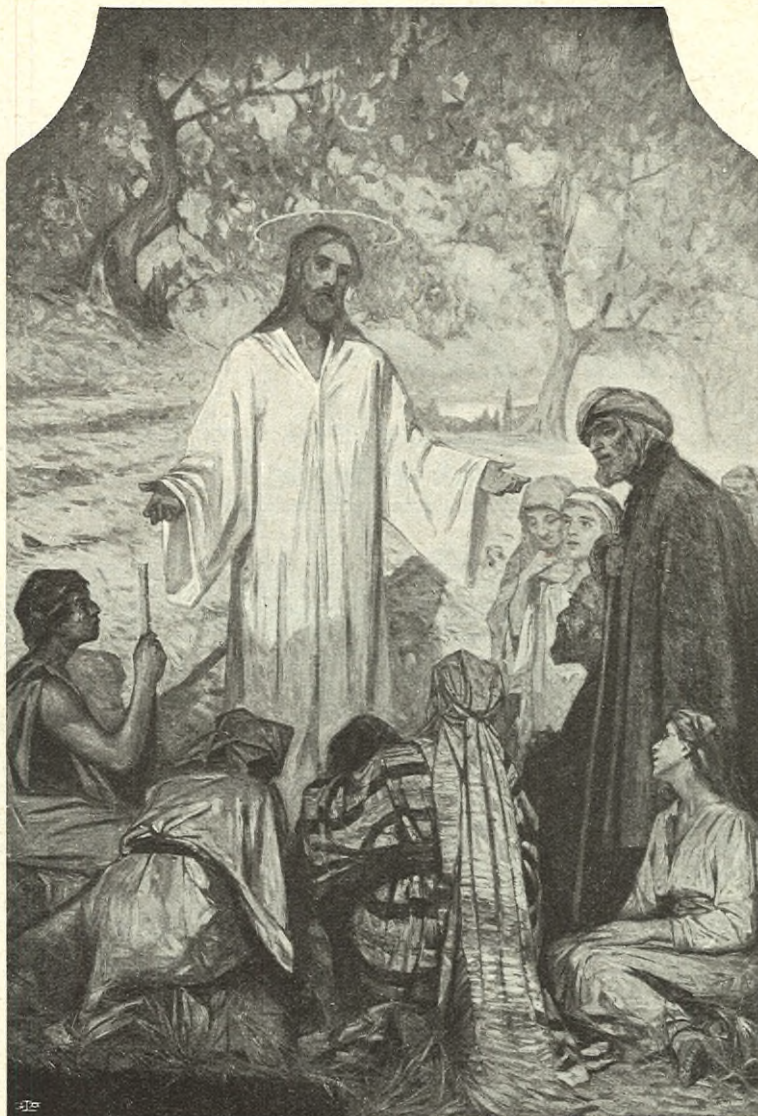

des Lotten den 4 juli 1864 och uppväxte sedan i ett hem, som till sina principer väl må kallas fritt republikanskt. Fadern var republikens president, modern verkställande makt, barnen aktade medlemmar af rådet från sitt inträde i lifvet. Alla voro likberättigade ägare till hvarandra, till det förtjusande, alltid på blommor och intressen rika hemmet, till vänner, till tjänare — och först och sist hade hvar och en fri yttranderätt och rörelsefrihet.

På orden hvar och en skall tonvikten läggas. Ty under det uttrycket inbegripas andras rätt lika mycket som ens egen. Vannan att så förstå sina medlemsrättigheter i familjen följde vår vän ut i världen och tillämpades konsekvent i alla hennes lifsförhållanden. — Hänsynsfullhet blef ett af hennes väsens sköna drag.

Ett annat hade hon likaså att tacka — naturligtvis först ärfda anlag — men närmast exemplen från hemmet. Det var arbetslusten — en obehovlig lust för sysselsättning. Äfven den fick växa fritt, en liten tid till skada för skolans läxor måhända, men utan alla menliga följder för plikt känslan. Från dessa Ivenne hufvudriktningar i hennes karakter utvecklade sig de egenskaper, som fullständiggade den Lotten Rönqvist vi kände och som vi alltid skola sakna. Den där aktningen för sin egen lilla människa, som hon alltid fick röna, och hvilken hon återgäldade sin nästa som en naturlig reflexkänsla, friheten att bruka sin egen tillräckliga andel af lifvets verksamhetsfält gjorde henne otillgänglig för afund och andra svåra synder. Ett eget kapitel borde ägnas hennes oförbränneliga humor, denna hälsosamma krydda, som hon var en mästare i att använda. Hur obetydliga ha mången gång kamraters grufliga fel blifvit, sedan Lotten visat dem från en godmodigt komisk synpunkt. "När man tycker illa om någon, är det bara för man inte känner henne tillräckligt," var hennes åsikt.

Den som från barndomen alltid varit sysselsatt, hinner som vuxen en hel del. Lotten Rönqvists begynnelse och fortsättning äga sammanhang äfven i detta afseende. Rö-

LOT TEN RÖNQVISTS SISTA VERK:
"Kommen till mig, I alle, som arbeten och ären betungade." Altartafla i Gudmundrå kyrka i Ångermanland.

rande hennes konstnärliga begåfning lånar jag hennes akademikamrats, Gottfrid Kallstenius' omdöme i Sv. Dagbladet 17 d:s:

"Allt ifrån hennes första drag med pensel och penna kännetecknas hennes arbete af snabbhet i uppfattningen, enkelhet och kraft i utförandet och lif i färgen. Hennes målning var som hennes väsen fri från all förkonstling."

Som konstnär är hon af allmänheten mest känd för sina dekorativa arbeten, hvilka ock tagit större delen af hennes sista tolf å fem-

ton år. Samtliga dessa uppgifter utfördes visserligen på beställning, hvilket icke hindrar att de gifva stöd åt det egendomliga faktum, att småväxta människor älska stora uppgifter, stora proportioner. Läsaren må själf döma. Lotten Rönqvist var det minsta man kunde se — om man undantår panna och ögon. Hon har målat ofta direkt, eljes med handverkarens bistånd, Turishotellet i Rättvik, kungsvåning, bar, kafé och växelkontor i Grand Hotel, matsal och kafé i Hotel Royal, vidare gästväningen på Tjolöholms slott, dörröfverstycken till matsalen på Myrö slott, matsalen på Steninge slott m. fl. Hon hade äfven utfört kartongen till den stora hautelissetapet från Handarbetets Vänner, som d. v. kronprinsessan Victoria erhöi i silfverbröllopsgåfva från rikets landshöfdingsfruar. Äfven vid kyrkdekorerings togs hennes förmåga i anspråk. Så utförde hon absidmålningarna för Skogs kyrka. — Och i hennes öfvergifna ateljé står den just afslutade altartaflan som Gudmundrå kyrkoförsamling beställt.

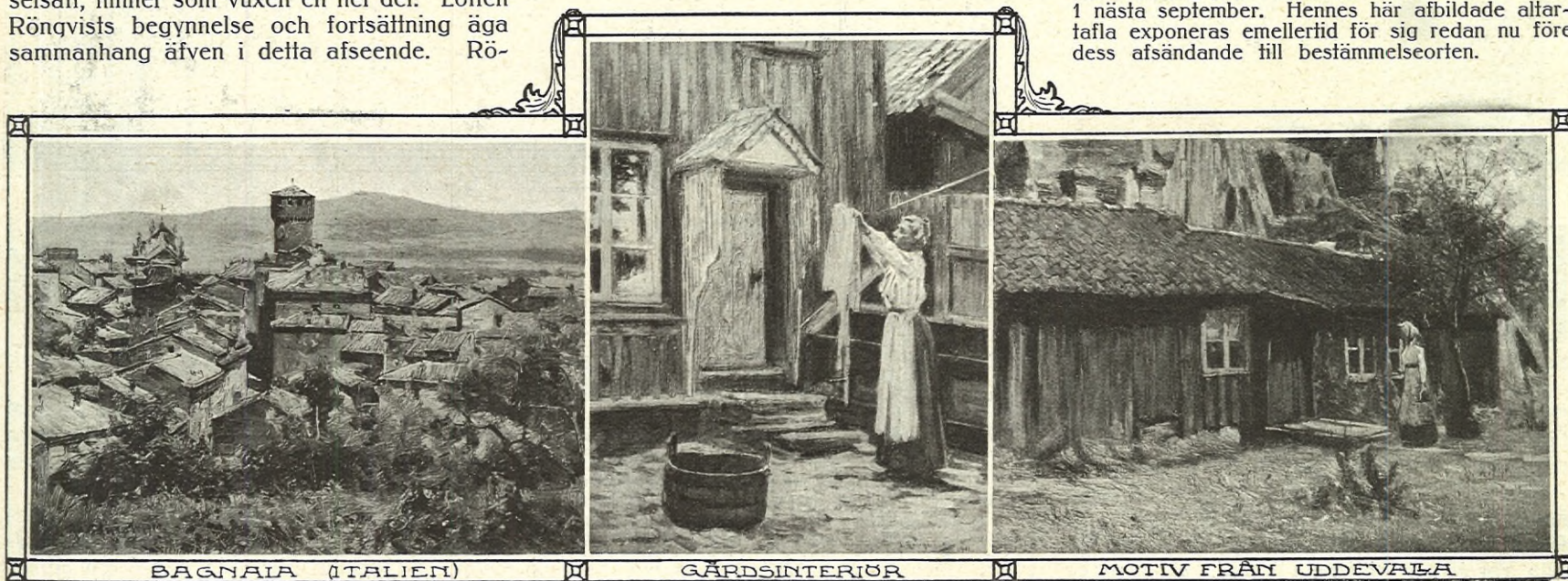
Af jord är du kommen, till jord skall du åter varda. — Den officierande prästmannen står vid Lotten Rönqvists kista i Vasakyrkans stilla krypta och uttalar denna ofrånkomliga sanning. Men än en gång kan Lotten hjälpa som hon gjort tusen gånger förr i sitt lif. Det är hennes död som lyser

oss ur kryptan åter ut i verksamheten. Ty hon tog döden naturligt, enkelt och tacksamt, alldeles som hon tog allt i lifvet. Och icke ett ord af klagan, in i döden tog hon hänsyn, hon måste ju skona sina kära. Blotta minnet af Lotten Rönqvist är en ljustrimma.

Hvad det stoff som kallas människa dock kan vara härligt!

CARIN WESTBERG.

EN MINNESUTSTÄLLNING af Lotten Rönqvists verk kommer, efter hvad Idun erfart, att anordnas i Salong Joël i Stockholm från och med den 1 nästa september. Hennes här afbildade altartafla exponeras emellertid för sig redan nu före dess afsändande till bestämmelseorten.

BAGNAIA (ITALIEN)

GÄRDSINTERIÖR

MOTIV FRÅN UDDEVALA

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 8.—
Halft år.....	» 3.50	Halft år.....	» 4.25
Kvartal.....	» 1.75	Kvartal.....	» 2.25
Lös:n:r.....	» 0.12	Lös:n:r.....	» 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Mästersonuelsen, 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	
25 öre efter text.	Utländska annonser debiteras 50 öre med 20 %
30 öre å textside.	förhöjning å särskild begärd plats.
20 % förhöjning å särskild begärd plats.	

Iduns Jubileum-Artiklar

CARL LARSSON AR, SOM VI VETA, också en mycket skrifkunnig karl, och det bästa af allsammans; han skriver endast, när han har något på hjärtat, som förtjänar att sägas. Vi äro förvissade om att hvad han här ger uttryck åt skall förstås och erkännas af många såsom riktigt just nu

i en tid af sjuklig konstnärstyrkan. Hans ord böra vara särskildt hälsosamma för alla måttliga jalanger af penseln och pennan, som i sin intellektuella efterblifvenhet gå omkring och inbilla sig, att särskildt deras knäperi har en afsevärd betydelse.

FÖR GAMMAL VÄN LAT NYLIGEN — i oträngdt mål, gunås — komma till offentligheten att jag inte tyckte om Rafael.

Ingen misstog sig på att detta märkliga meddelande var åtföljdt af ett litet hänleende.

Sådant få mina vänner gärna göra, men denna gång: hvarför det?

Jag frågar: är det inte hvar mans rätt — och kvinnas, för katten, jag skrifer ju i Idun! — att tycka hvad han och hon vill? Jo, gärna, svaras det, men då må man också underkasta sig att i vissa fall, och nu i detta, bli ansedd som dum. Såå, man må då ej rubba de värdesättningar om konst och konstnärer, som gjordes under Winckelmanns och Göthes dagar, ty från den tiden ungefär tror jag det är, som den ännu gällande konstnärliga rangskalan daterar sig!

Låt oss språka litet härom, bara språka, ty någon klar utredning eller något bestämdt påstående orkar jag icke göra: endast några — litet fladdrande — funderingar och hugskott kan det bli.

När man i allmänhet säger om den och den konstnären att han är bäst, så är det naturligtvis helt subjektivt, och detta har man full rättighet att säga; men man bör säga det litet blygt, så att man liksom hör tillägget: enligt min egen lilla åsikt. Jag kanske har utfalat mig litet för bryskt om Rafael, och må då stå mitt kast. Egentligen var det i min ungdom jag så där onosligt säkert utfalade mig om saker och ting, och i många fall har jag på äldre dagar kommit till helt motsatta åsikter; men Rafael tycker jag fortfarande inte vidare om, och det kan jag inte hjälpa. Redan hans många handteckningar finner jag utan energi och karaktär, och hans madonna-med-barngruppen äro mig slafsiga i färg och kontur. Förmodligen är det dock känslan af rättvisa, som hos mig känt sig kränkt; ty då man ända sedan barnsben hört Rafael nämnas såsom alla tiders störste, ojämförligt störste, målare, och redan hans samtida Michelangelo föreföll mig så ofanligt mycket märgfullare, så var det väl ej underligt om jag reagerade — må vara väl överdrivet — oppositionellt. Nu passar det att skvallra om att en af våra allra förnämsta konstnärer däremot står alldeles oförstående gent emot Michelangelo; kanske han svärmar för Rafael i stället! Nå, där ser ni; och inte bli dessa två gamla mästare hvarken sämre eller bättre för det. Men inte vi heller.

Hvad jag skulle vilja komma till är dock inte precis krafvet om hvars och ens rätt att tycka och utfala sig om konstnärer, de

AUKTORITETS-TRO.

må nu vara levande eller döda. Hvad jag här egentligen ville ha fram, är, att man en gång för alla slängde den där auktoritetstro, som är så förslafvande för både karaktären och själsverksamheten i öfrigt.

För ett par månader sedan, då jag var uppe i Nationalmuseum, strök en hord gentlemen and ladies genom de svenska målningssalarna, ledd af en guide. Denne, guiden, led icke af någon sådan där auktoritetstro, han hade på egen hand utvalt fyra, fem de största taflorna i de två stora salarna; och slängande med armarna åt dessa håll, yttrade han i vårdslös ton: There you can see. Och det var vackert att se hur vördnadsfullt den lilla hopen vände näsorna åt de antydda hållen. Här var guiden sådan jag vill ha publiken — det var en präktig karl! — och turisterna sådana som jag ej vill ha dem.

Dock, sådana turisterna i regeln äro så äro vi nästan alla, jag undantar inte ens mig själf, vi äro inte mycket bättre den ena än den andra. Besynnerligt nog, ju mer "konstförståndiga" dess värre auktoritetstrende. Och de, som rentaf äro konstlärda, de äro de allra värst besmittade. Dessa taga bara upp de stora namnen, som de stöta och blöta. Apelles har man dock ändtligen släppt, men man är långt ifrån trött på Cimabue och Giotto, ehuru man föga vet hvad de hafva gjort, och rakt inte vågar sätta fingret på väggen och säga: detta har han målat, han och ingen annan.

Man har sedan århundraden visat på en svarnad och tråkig, ytterst illa och operonligt gjord Madonna i Florens, såsom varande ytterst typisk för och säkert målad af Cimabue (således, då voro de säkra). Till yttermera visso åtföljdes den af en berättelse om hur taflan fördes i procession från Konstnärrens verkstad till Kyrkan S:ta Maria novella, hälsad af folkets jubel. När jag fick se denna bild, blef jag verkligen generad, ty jag hade alltid hört att Cimabue var befriaren från den stela byzantinismen. Jag gjorde som alla andra, jag sade ingenting, men tänkte: röj dej inte, ty du är tydligen för dum för att uppfatta det befriade eller befriande i detta beläte.

Så kommer en vacker dag, helt nyligen,

en man och bevisar oemotsägligt att taflan är målad af just en af byzantinismen genompyrd, halfbra konstnär med helt annat namn. Stackars detroniserade madonna, nu kastas endast förakfulla blickar på henne af de förbistrykande resandeflockarna.

Sedan var det ett långt hopp till de tre, jag höll på att säga treenigheten, men det var, sorgligt att förmäla, mycket klenst ställt med enigheten mellan Lionardo, Michelangelo och Rafael. Om den förste har jag fåligt läst flera stora monografier, och ju mer jag har läst ju mer misstänkt föreföll han mig; säkert var han icke främmande för den såsom modern ansedda vetenskapen, humbug. Han lät visst göra det mesta och bästa på sin verkstad — de voro stora arbetsgivare dessa, men det är inte något fel, tvärtom —

Michelangelo är stark och beundransvärd, men han inleder dock förfallet, han är den svulstiga barockens pappa. Men han var dock en pappa, och ehuru barnet var van-skapligt var det dock lefnadsdugligt och högst intressant. Rafael var också barnafader, men till den anemiska sötsliskigheten, som manifesterat sig i Guido Reni o. a. ända in i våra dagars blankpolerare. — Åter ett hopp till Rubens och van Dyck. Gärna för mig, men då jag talade om Buonarottis svulst hur skall jag då benämna Rubens sätt att måla sina smäckfeta halfnakna Kristusar och kvinnliga helnakna helgon, alla, de senare, förstås, med hans hustrurs ansikten, mest hans unga n:o 2, Helene Fourment. Och van Dyck, ack! Men, ni har rätt, man skall låta detta vara detta; här måste man dock beundra den brio med hvilken dessa båda tecknade och målade.

Sedan ett århundrade går man också på med Rembrandt, såsom riktigt är, ehuru det skulle vara mindre jolmigt och mera intressant att man också talade om hans brister.

Från Tyskland kände man ju Dürer och Holbein d. y., men från Frankrike nämndes ingen alls. Detsamma med England och nästan med rätta. Från Spanien Velasquez — och så äro de stora namnen slut.

Ja, visst äro alla dessa — äfven Rafael — stora konstnärer, men säkert finnas många, många flera lika stora och delvis större. Må jag endast nämna Botticelli, denna djupa, äkta målarskald, han som sedan greps af Savonarolas religiösa hänförelse och stränga renhetskraf. Han var säkert också en stor människa; och denne härlige är ju nyuppfäckt, kan man säga, i dessa dagar, i vår egen tid. Så plockar man nu visserligen fram en och annan bortglömd; men jag undrar just om man inte i några af dessa fall

KLÄDNINGAR

som äro fläckiga eller nedsmutsade kunna genom kemisk tvätt blifva fullt användbara. Priset härför är lägst Kr. 3.— per klädning. Det är dock ej likgiltigt till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kople-
och Tryckpapper
samt Kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

är på väg att dra upp djupvattensfiskar som spricka när de komma upp i ljuset. Till dessa tror jag "il Greco" hör; och ett par andra till. De riktigt fina och förnäma, ja stora, låtsar man icke gärna om, ty de äro se'n långliga tider klassificerade såsom sekundära.

Ja, hela den där mellantiden, tretton- och fjortonhundratalet i Italien, var stor. Det var blomningstiden, där kan man ösa namn. Donatello hör ju till de återuppräffade.

Det finns dock andra härliga konstepoker och konstster, där inga namn finnas att gripa efter. Jag tänker närmast på dessa gotiska kyrkor med sina statyer, de franska, de engelska, de tyska. Allranärmast tänker jag på dessa underbara stiftarebilder i Nauheim och Speier. De äro näst de assyriska lejonerna det bästa som är gjordt i konst. Detta är naturligtvis min egen personliga uppfattning, och utsätter jag mig ogeneradt för de lärdes hån. Men här är det dock ingen hjälteed att ha "le courage de son opinion", ty i våra dagar tycka nog många som jag. Nya auktoritetsskapare!?

Tiden före, under och efter Rembrandt var just i Holland en sådan där idealtid för konst. Där finner man alltid härligheter i målning af mästare hvarom man aldrig hört talas, och hvilkas namn man nog aldrig lär få reda på. Ty man var inte så ytterst angelägen som i vår tid att skriva sitt namn i verkets ena nedre hörna.

Se det är vi ytterst noga med. Det allra som yppersta konstverk har inte ett ens värde såvida ej namnet finnes där. En Zornetsning anses inte i marknaden värd det papper hvarpå den är tryckt förrän namnet kommit dit. Men sedan!

Om vi alla konstnärer skulle komma öfverens om att på en gång upphöra med att sätta våra namn eller märken på våra händer verk! Skulle icke hvar och en af publiken kunna oberörd af mästarens namn unna sig att säga: den taflan, den skulpturen tycker jag om, och den skulle jag gärna vilja ha? Och hur ostörda skulle icke konstnärerna arbeta ifall de togo sitt verk som andra handverkare — och hvad annat äro vi väl i grunden! — glada nog i skandelen i och för sig.

Hör: åter gick jag och dref på vårt Nationalmuseum och hade stulit mig till att i smyg titta på den af mig målade hemserien som sitter i ett af de små sidorummen. Åter kom en engelsk flock, men denna gång med en kvinnlig guide. Hon slängde också med handen, men nu mot min vägg, och sade upplysande — "Swedish art, very beautiful". Jag har sällan blifvit så förtjust! Inget namn: Soli deo gloria.

*

Nej, nu var jag ej fullt ärlig: Gud skall icke ha hela äran. "Litet ska' jag ha me', sa' han som tugga' åt katten," och, enligt min fasta tro på människans fria vilja, anser jag att sättet hvarpå vi förvalta Guds gåfvor ha vi rättighet att räkna oss till ära. Mitt förslag att ej utsätta namnet i konstverkets kant var ett hugskott. Men jag hade ju förberedt på sådana. Det var en öfverdrift för att göra klart hvartåt jag siktade. Man ser ju ändå i vanliga fall hvem som är mästaren, åtminstone om verket är gjordt af en samtida och inom en viss rayon. Signeringen kan ju också vara bra för nybörjaren och mot förfalskaren.

Det är detta afguderiet med detta s. k. snillet, som jag tror hänger samman med

En minnesbete.

DET ÄR JU BARA RATT, ATT MAN
får soa
för brott och synd och fel med uppsåt i.
Det ser man genast fattbar mening i
och finner inte minsta skäl att knota.

När man ej gjort och sagt ett enda jota
och ej ens tänkt ett ens kanaljeri
och ändå inte lyckas att gå fri
från straff, hvars sår ej glömskan mäk-
tar bota,

och tuktas man, när man är dum
allena
och tror på godt, där ingen godhet
finns —
då fattar man ej straffets mening
genast.

Men straff för hvad man menat bäst
och renast
förändrar grymt och plötsligt ögats lins
och ger en minnesbete, som man minns.

FRIDA LANDSORT.

denna förbaskade auktoritetstro, och som jag skulle vilja — ack, om det stode i min makt! — skära bort nittiofem procent af. Ty detta afguderiet har såsom naturlig följd denna föraktfullhet, denna missaktning och detta offentliga begabbande af den mindre begåfningen, som dock, om den är ärlig, äfven kan vara till glädje och välsignelse. Det är aktningen för det ärliga sträfvandet hos både större och mindre talanger som jag kräver. Det är den gamla liknelsen om punden, hvaraf tjänarna ju hade fått så olika af sin herre, och om huru de förvaltade dem. Den tjänaren som fått tio pund och den som fått två hade båda vid sin herres återkomst förvaltadt punden till det dubbla, och finga också båda komma in i himlaglädjen. — Den som gräfdet ner sitt pund skola vi ej tala om. Att däremot konstnärerna själfva stoltsera med det uppnådda resultatet är möbjudande. Hur mycket eller rättare hur litet är det ej man kan påräkna sig själf till godo såsom sitt eget! Det är visserligen icke mycket. Konstnären är skapad af otaliga föregående generationers arbete, och af alla de intryck som tillföras honom af hans egen omgivning och af hans egen tid.

Odmjukhet skulle kläda honom bättre än fåfänga, och hopens hyllningar skulle han mottaga tacksamt — visserligen, — men blygsamt, ty då skall han i morgon eller öfvermorgon lättare kunna bära dess axelryckningar.

Jag läser just nu Tegnér's bref, och där finner jag en konstnär såsom jag tror han bör vara. Han känner och vet hur oändligt långt han är från det mål han drömt sig, hur ouppnåeligt idealet är, och ringkastade sig därför till dilettantens stånd-

punkt, under det han pekar på Franzén, Ohlenschläger o. a. och utropar: se där, där gå de verkliga skalderna! Och detta är icke något skrymteri — det skall den som läser dessa bref nog få klart för sig — utan det är ett ärligt erkännande både för sig själf och andra, att han så föga har att lägga in i mänsklighetens andliga gemensamma skattkammare.

Dock gaf han dit, sig själf ovetande, mer än någon annan svensk skald gett!

Ja, visserligen är det vackert att kunna beundra; det är själens snygghet, sade till mig en gång Carl Laurin. Men äfven detta kan gå för långt, och det är mot detta jag just predikar; ty ger man för mycket åt ett håll så tar man vanligtvis af för mycket på ett annat.

I konst tror jag idealet är att man lär sig se hvar det sköna finns, i alla dess former, lära sig älska det och finna det, och se det äfven hos dii minores.

Det beror nog på, beror mycket på åtminstone, hur konsten är just i den eller den tiden. Gå t. ex. kring i salarna i Amsterdams museum; där finns otaliga konstnärernas namn som du aldrig hört, och som du också genast skall glömma bort, men där du — om du verkligen älskar konst! — skall finna guldet glimma öfverallt, må vara starkare eller svagare.

*

Att vara konstkritiker måtte vara något enormt svårt, och säkert högst ansvarsfullt. Han är dock endast människa, och som sådan beroende af ögonblickliga stämningar eller just behäftad af akut eller kronisk auktoritetstro i en eller annan form. Jag tror dock han är till välsignelse när han ärligt rasar, och när han lika ärligt jublar; jag tror han i båda fallen gagnar, äfven när han är orättvis, hvilket han ju inte kan undgå att ofta vara. Han ville dock — fortfarande ärligt — skilja guldet från slagget.

Men se, det finnes en annan sort, som jag gärna skulle lägga en kvarnsten om halsen på och sänka i hafvets djup, hela sorten, och hvilken, som jag tror, i sitt hjärtas innersta rentaf hatar konsten, åtminstone af åthäfvorna att döma; ty de sucka och gnälla bara de tänka på konstnärer och konstutställningar. Deras kritiker blifva också gringa och sterila.

Dessa konstbraminer äro naturligtvis beklagansvärda, ty något roligt ha de ej själfva af lifvet och konsten, och icke göra de någon annan glad heller. De hafva bara auktoritetstro och äro blott af ondo.

Hvad hafva de där att göra? Det finns ju så mycket annat att taga i... och det är säkert något annat de älska, och som de kunde ge ett godt handtag åt.

Se, nu kom jag till hvad som dock är lifvets alfa och omega: kärleken. Har du den rätta kärleken till konsten skall du inte lida af auktoritetstro; du skall rakt inte tro, utan så småningom finna vetande att gifva hvar konstnär sin rättmätiga hyllning — ack, subjektivt sedt! — och du skall hedra och akta den naturliga begåfningen i hvilken riktning den än går, och därjämte vörda det hederliga och flitiga sträfvandet, samt därför också afsky det oäkta...

Nu har jag språkat slut. Nu kan du säkert fortsätta själf. I gärning.

CARL LARSSON.

Hudens vård.
CREME SIMON · PARIS
Enda medel som gör hyn vacker och len utan att irritera huden.

Cerebos gifver god smak åt läckra
Salt rätter och fördärfvar dem
aldrig.

Generalagent: Gustaf Clase, Göteborg & Stockholm.

PONTUS WIKNER

EN 19 NYSSFÖRFLUTNA MAJ högtidlighölls 75-årsdagen af Pontus Wikners födelse genom affäckandet af en minnessten öfver den ädle tänkaren och ungdomsvännen invid hans barndomshem, det lilla bohusslänska torpet Kaserna, ett par kilometer österut från Munkedals pappersbruk. På en björkomsusad kulle, med den fagraste utsikt öfver sjön Vassbottn och de omgivande skogklädda bergen, minner den nu med sin bronsbild af den store sanningssökaren för den enslige vandraren om den rika ande, som engång växte fram ur denna karga jord.

Tjugufem år äro nu också snart förflutna sedan Pontus Wikner en annan majdag för alltid lutade sin trötta tänkarpanna till ro i den främmande stad, som gifvit en plats åt hans vetenskapliga förkunnelse, mer värdig än den fosterlandet förstod bereda honom. Den 15 maj 1888 slutade Wikner sina dagar i Kristiania som professor vid dess universitet i filosofi och estetik. De anspråklösa minnen från hans Uppsalatid och lärarverksamhet vid högre allmänna läroverket därstädes, som här nedan återgifvas, nedskrefvos af en af hans lärjungar omedelbart under det starka intrycket af hans bortgång och kunna kanske, nu helt glömda, påräkna en smula intresse som ett äropos till den nyss firade minnesfesten.

*

Det var icke så mycket vid det universitet, hvars stolthet och prydnad han kunde och borde hafva varit, som Wikner trädde i personlig och intim förbindelse med ungdomen — fastän naturligtvis äfven där, särskildt inom hans egen nation, den Göteborgska — utan fastmer vid det allmänna läroverket, där han innehade lektorat i kristendom, svenska och filosofi, och där han under många och långa år tjänstgjorde inom de högre klasserna, till dess han kallades till den post, på hvilken han dog.

Det är naturligt, att en man med Wikners djupa vetenskaplighet och ädla forskningsifver i det hela borde känna sig tryckt och plågad af de torra skollektionernas eviga enahanda, af detta ideliga exercerande med logikens eller teologiens mest elementära begrepp. Han kunde väl knappast undgå att finna det hårdt, och dock — hur många kunna ej bära vittne om hans kärlek till detta ringa och mödosamma kall och till de unga, för hvilka han offrade det bästa af sig själf.

Ty det är visst, att det icke var någon lättplöjd mark han hade att odla! Unga herrar i studentåren kunna vara mycket dugliga och klara hufvuden för öfrigt, men äro fruktansvärdt ofta i besittning af den totalaste oförmåga att abstrahera sig fram genom 50 sidor "Sjöberg och Klingberg" eller göra en slutledning efter figuren

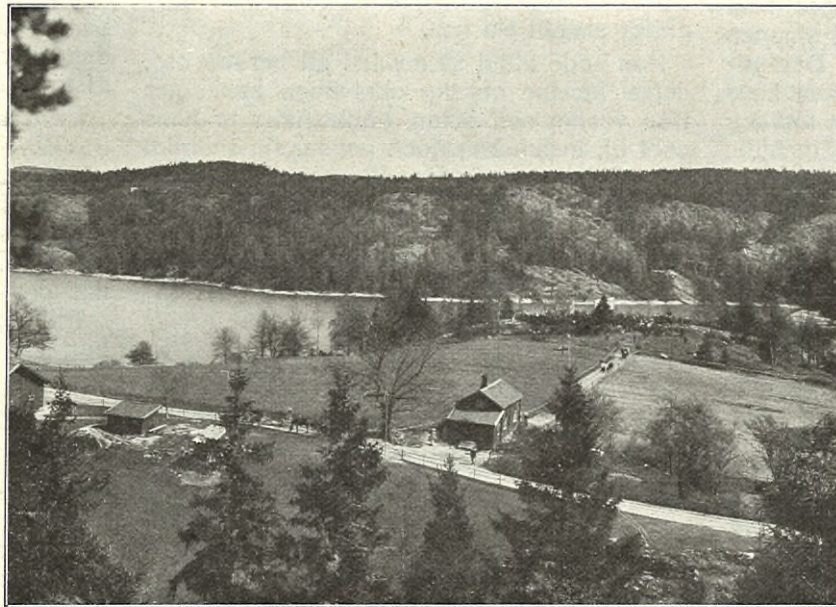

Den i dagarne affäckta minnesstenen öfver Pontus Wikner med reliefporträtt, utfördt af artisten A. Brattberg. Vid stenen Pontus Wikners båda söner kapten Hugo Wikner o. d:r E. Wikner.

"Barbara". Det oändliga tålmod och saktmod med hvilka Wikner lotsade fram dessa stapplande abcdarier på logikens fält, voro verkligen all beundran värda.

Skolpojkar äro ju i allmänhet icke kända för allt för öfverdrifven finkänslighet eller hänsynsfullhet; ett roligt fuffens förakta de sällan och tjufpojken sitter uti dem ända upp i högsta klassen. Men den stillsamme, milde Wikners lektioner voro som lysta i helgd, det låg nästan något af andakt öfver dem, och de ostyrigaste bland de ostyriga blefvo uppmärksamma och sediga som lamm. Det var ett mystiskt band af sympati som af sig själf knöts emellan denne man och alla hans lärjungar; det skulle ha betraktats som en skändlighet att sära honom.

Hans mun öppnaes aldrig till att banna

PONTUS WIKNERS BARNDOMSHEM, TORPET KASERNA I BOHUSLÄN. S. Sahlberg foto.

OCH DE UNGA

eller förebrå, men en enda sorgsen blick ur hans vänliga gråa ögon var ett strängare straff än de hårdaste ord eller slag. Vi kände alltid instinktligt, att han var för god för oss, fastän han själf gjorde allt att sänka sig till oss. Men vi visste samtidigt, att den kärlek, som band oss samman, var ömsesidig, och att han i oss ej allenast älskade de unga gossarne, utan äfven respekterade de blifvande männen.

Och där just låg kanske hemligheten af hans makt. "Jag älskar ungdomen," sade han en gång, "därför att jag högaktar den. Den är rikare än jag."

*

En hösttermin i slutet af 70-talet inträffade vid skolan en sorglig tilldragelse. En ung kamrat inom vår klass, då den "öfre sjätte", begick en kväll själfmord; med ett revolverskott på sitt rum ändade han sitt lif.

Den beklagansvärde unge hade alltid varit af ett häftigt och öfverspändt sinnelag, dessutom dyster och sluten. Han hade ej sitt föräldrahem i staden och lät förleda sig till en del obetänksamheter. När sedan ångern och ruelsen kommo, hade icke detta spröda sinne bärkraft nog, och allt brast.

Inom vida kretsar framkallade denna händelse ett smärtsamt uppseende. Och när sorgebudet om morgonen som en löpeld spreds genom skolan, från mun till mun, från klass till klass, väcktes, som naturligt var, inom våra unga leder den djupaste bestörtning.

Särskildt uti vår egen klass, där en hvar kände honom, som man alltid tycker sig känna en kamrat vid dessa år, utan och innan, där hans pulpet i dag stod tom, där han ännu i går frisk och sund hade deltagit i våra lekar och upptåg — var beklämningen tung. I tysta hviskande grupper samlades vi i vråarna och kommenterade med bäftvande tungor det fast otroliga, som vi ännu knappast rätt hunnit fatta. Den första lektionen för dagen var Wikners. I stum, frågande undran sökte våra ögon hans, när han trädde in och tog plats i katedern. Vi förstodo, att på detta ädla sinne måste dagens tilldragelse ha gjort det djupaste intryck.

Öfver det bleka, fina slätråkade ansiktet, som alltid stämpelades af ett drag af melankoli, låg nu en slöja af den omisskännligaste smärta; han kämpade tydligen en hård kamp med sig själf för att kufva sin rörelse.

Men för denne de ungas vän blef smärtan allt för mäktig. Midt framför honom i den främsta pulpetraden vittnade den tomma platsen, rundt om mötte honom kamraternas bleka, allvarsamma ansikten och dunkla ögon. Han böjde hufvudet ned i sina händer och brast i häftigt gråt.

Så satt han länge — en evighet, tyckte vi — och grät

LÄS!

Några äldre årgångar realiserar till betydligt nedsatta priser och erbjuda för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till Expeditionen af Idun, Stockholm, erhålles inom Sverige portofritt:

Idun 1896	2: —	Iduns julnummer 1901	0: 25
Idun 1904 (med julnumret)	3: —	Iduns julnummer 1904	0: 30
Idun 1908 (med julnumret)	4: 50	Iduns julnummer 1905	0: 30
Idun 1909 (med julnumret)	5: —	Iduns julnummer 1908	0: 50
Idun 1910 (med julnumret)	6: 50	Iduns julnummer 1909	0: 75
Iduns julnummer 1894	0: 20	Iduns julnummer 1910	0: 75
Iduns julnummer 1898	0: 20	Iduns julnummer 1911	1: —

LÄS!

för sig själf; först våldsamt öfvergifvet, efter hand mera stilla och lugnt. Det låg dödstystnad öfver hela klassen, en sådan där gripande tystnad, som i sig innesluter det djupaste allvar, då andedräkten liksom stannar af och man hör sitt eget hjärta slå.

Men huru kunde vi se denne man gråta, som vi älskade så högt! Plötsligt hördes en snyftning och flere följde efter. Vi gråto tillsammans, vi långa pojkar, som ansågo en tår för en omanlighet, vi gråto som små barn och jag tror icke det fanns ett öga i klassen som var torrt.

Sent omsider blef vår lärare herre öfver sina känslor och begynte med lågmäld skälfvande stämma sin lektion. Ej med ett ord berörde han dagens sorg. Och hvad skulle han väl nu säga oss, som vi icke alla kände! Visst är, att denna stund och dess mäktiga intryck glömde vi aldrig...

*

Såsom talare och särskildt talare för de unga var Wikner oförgämlig. Han visste då att gifva de djupaste tankar en dräkt af den största möjliga åskådlighet, en dräkt, som på samma gång den var klassiskt enkel, allid tjusade genom sin plastiska skönhet. Just denna åskådlighet ha ofta hans vedersakare inom filosofien velat fränkänna hans vetenskapliga skrifter, men säkert är att den kännetecknade hans tal, när han vände sig till ungdomen.

Det välmenta gudstjänsttvånget inom skolan var då annars i det hela icke någon omtyckt inrättning. Och man kan väl knappast förtänka unga pojkar, att de mången gång, när våren lockade med sol och spirande grönt och hela veckan för öfrigt band vid läxa och pulpet, kände en obetvinglig lust att om söndagen taga portören på och i god tid begifva sig utom stadens hank och stör.

Ett undantag härifrån gjorde de söndagar, Wikner predikade. Då var gudstjänsten en verklig fest för alla hans lärjungar. Redan tidigt i veckan, när underrättelsen spreds genom korridorerna och klassrum, vadt glädjen stor, och alla buro vi den med oss till våra hem som ett fröjdebud — "om söndag blir det Wikner!" När så söndagen kom, strömmade mödrar, fäder och sysstrar till "skolkirken" i god tid för att vara säkra om plats. Och på våra egna bänkar saknades icke gärna någon, som ej sjukdom eller annan ofärd höll därifrån.

Sådana dagar gick psalmsången med ovanlig kraft och schwung, och tystnaden däremellan var andlös och spänd. Den 10-årige primanen var lika hänryckt som hans långe bror gymnasisten, och mamma torkade immerfort sina klara ögon. Den lågmälda, veka stämman härskade enväldigt öfver den unga, annars så oroliga församlingen; icke en stafvelse gick förlorad af dessa ord, som trängde från hjärta till hjärta.

Wikners predikningar voro alltid korta. Han fruktade att trötta, han, till hvilken vi gärna hade lyssnat timme efter timme utan att ledsna! "Jag vill inte stjäla för mycket tid från Guds fria natur och edra lekar," svarade han en gång på tal härom.

Hans i tryck efterlämnade "Predikningar för skolungdom" skola länge bära vittne om, hvad Wikner på detta område var, fastän mannen, som stod bakom ordet och besjälade det med sin personlighets hänförande kraft, nu är borta.

*

År 1881 om våren insjuknade Wikner ganska allvarsamt, om jag ej missminner mig, i

en nervåkomma. Detta var just samtidigt med att vår klass, som då var den "öfre sjunde", förbereddes till afgangsexamen. Stor och allmän blef öfver hela landet oron och sorgen öfver den afhållne lärarens sjukdom, som tog en mycket kritisk vändning, men särskildt bland oss, hvilka nu skulle sakna hans ledning i den sista afgörande striden, var bedröfvelsen djup.

Wikner hade sin bostad vid Syslomagatan i skolans omedelbara närhet och hundratals skolgossar strömmade flera gånger om dagen förbi hans port på väg till lektionerna. De högljudda skarorna dämpade sina steg och röster utanför den sjuke lärarens hem, med sorgsen nyfikenhet blickade de upp till hans fönster, från hvilka de nedfälda, mörka rullgardinerna talade sitt dystra språk om lidande och oro. Hvarje dag, ja, flera gånger om dagen, gjorde vi oss underrättade om hvar liten växling i sjukdomens eviga "fram och åter", och dessa bulletiner spriddes blixtnabbt genom hela skolan och mottogos med deltagande intresse.

Var det därför, att så mycken kärlek höll honom kvar och så många ungas bekymrade åtanke hvarje stund vallfärdade till hans sjukrum — den gången undgick han en förtidig graf. Förr än någon vågade hoppas bröts det ondas udd, och krafterna började vända åter, långsamt men säkert. Den dagen, då rullgardinen för första gången lämnade en strimma ruta klar för vårsolen in i hans rum, var en glädjedag för alla. Och hur det var, kom han äfven att föra oss an i den sista elden — till vår stora fröjd!

De sista skolåren hade vi till "klassföreståndare" en lektor B, hvilken, äfven han, var ganska uppburden och omtyckt.

Lektor B. plögade emellanåt i sitt ungar-karls hem anordna små aftonbjudningar, till hvilka han inviterade några i sänder af lärjungarne inom klassen. Dessa tillställningar voro ofantligt angenäma, och det betraktades som en stor lycka och heder att bli ihågkommen vid någon af dem.

Den enda gästen vid dessa tillfällen, utom vi unga, var Pontus Wikner. När vi hörde hans steg knarra i tamburen, klarnade alla ansikten; var det festligt redan förut, så blef det nu rent af förtjusande. Han slog sig ned midt i vår krets, han var glad, angenäm, intagande så som endast han kunde vara det, och under det lifligaste samspråk, som kryddades af hans kvicka infall, flögo timmarne alltför snabbt sin kos.

Han hade alltid så mycket att berätta oss, delvis kanske ganska obetydliga anekdoter från västan och östan, hågkomster ur hans eget lif, hvilka han dock genom sin snillrika framställning lyckades afvinna ett säreget, obeskrifbart intresse. Oftast utvecklade han en humor, om hvilken de knappast vilja tilltro honom, som endast sågo den allvarsamme mannen på katedern eller tryckt under hvardagsbekymrens tunga.

Själf var han lika lifligt intresserad af dessa samkväm som vi. "Det säger jag dig B.," brukade han skämtsamt förmana sin kollega, "jag skall vara mycket snäll och flitig, men du får inte glömma mig, när du bjuder gossarna härnäst."

*

En liten historia, hvilken Wikner själf berättade oss på en af B:s små soiréer.

En kär ungdomsvän till Wikner, som var bosatt i södra Sverige, gjorde honom på en resa till Norrland i förbifarten ett besök.

Vännen var liksom Wikner själf af ett romantiskt sinnelag; mångfaldiga gånger hade de i svunna dagar tillsammans lustvandrat på diktens stigar, tillsammans svärmat, utbytt och delat idéer.

Så sutto de nu efter många år åter vid hvarandras sida i förtroligt samspråk om gemensamma minnen. Och så begaf det sig — ej att undra öfver — att en fläkt af den gångna ungdomens lyriska stämningsmakt kom öfver dem och de blefvo smått sentimentala.

Wikner reste sig och tog från sin bokhylla ned ett band af Topeliü "Ljungblommor", som de bägge högt älskade och ofta läst tillsammans. Och nu föredrog han efter hand några af de speciella favoritskyckena.

Strax därefter blir han af sin hustru kallad ut för någon angelägenhet, och vännen lämnas ensam i hans skrifrum. Denne får en plötslig ingivelse och slår sig ned vid skrifbordet. I hast improviserar han några verser på papperet, då Wikner åter träder in.

"Hvad skrifver du där?"

"Åh — just ingenting..."

"Ja, men låt mig se," och han böjer sig fram för att taga papperet ur vännens hand.

"Nej! Sådant skräp — det kommer aldrig i fråga."

Och den andre sliter sönder sin dikt i små, små bitar, dem han samlar i handen och låter försvinna i papperskorgen. Därmed var den saken slut, och så reste vännen.

Wikner, som emellertid fått lust att arrangera ett litet skämt, började dagen efter anställa forskning i papperskorgen. Med otrolig möda och omsorg samlade han alla de små papperslapparne, ordnade af dem en mosaik, som tog flera dagars lediga stunder i anspråk — och hade till sist dikten, vännens dikt, som denne så afundsam och förhållit, till fullo rekonstruerad.

Nu tog han åter fram "Ljungblommorna", sökte där ut en dikt, som gick jämnt på ett blad och hvars rubrik till och med tämligen godt stämde med innehållet i vännens poem. Därefter sökte han upp gubben Hanselli, den kände bokhandlaren och boktryckaren, som då ännu lefde, och gjorde denne till sin förtrogne. Det återuppståndna poemet trycktes nu på ett blad för sig, i samma format, på samma pappersort och med samma stilar som texten i "Ljungblommorna"; detta blad häftades därpå af bokbindaren in i det andras ställe. Allt stämde nu: rubrik, sidobeteckning, den minsta detalj. Knappast den skarpaste granskning skulle ha kunnat afslöja falsariet.

Ett par år gingo och vännen kom åter på besök. Åter sutto de i förtroligt samkväm på Wikners studiekammare. Till slut kom "Ljungblommorna" fram. Wikner bladdrade i häftet som på måfå; han läste en dikt, han läste två. De voro med ens midt uppe i sina minnens värld.

Plötsligt slår Wikner upp en ny sida och börjar med allvarsam stämma föredraga.

"O, min stackars vän, ni skulle ha sett honom," berättade han oss själf, och hans vackra ansikte lyste vid minnet af skälmstycket. "Han började spetsa sina öron på ett högst märkvärdigt sätt, och ju längre jag läste, dess oroligare blef han. Han blef omväxlande röd och hvit, och hans ansikte antog den mest befängd förvirrad uppsyn, medan han ruskade på sitt hufvud, som ville han öfvertyga sig om, att det fortfarande satt kvar på sin plats mellan skulderna."

"Hvad är det åt dig — är du sjuk?" frågade jag deltagande.

“Bränningarnas barn“.

Skiss af Gunnar Berndtsson.

ET LED MOT KVALLEN OCH vinden hade mojnät. Solen sjönk, stor och flammande ned i hafvet, där vågorna gingo långa, utmattade efter dagens lek. Måsarne flögo skrikande utåt. Solguldet glänste på näbb och vingar. En fiskarbåt kom sakt glidande öfver vattnet. Seglen hängde slaka, näten lågo i högar utmed däck. Gubben Cornelius satt vid rodret, stäfvade båten mot hemstranden. Sigurd, sonen, stod framme vid masten stirrande ut mot horisonten, där himmel och vatten flöto ihop.

— Nej! De' här går inte. De' e' ju alldeles blek. — Sätt ut en åra, pojke!

Cornelius talade i myndig ton och som om befallningen också gällt honom, släppte han rorkulten och högg tag i en åra. Sonen lydte utan ett ord. Hans tankar tycktes vara på annat håll. Inte att undra på, han var ju så ung — tjugutvå år — och inne på fiskläget, där han hörde hemma, fanns det så godt om vackra jäntor. Årslagen ekade mot klippan — båten tog fart. Både far och son hade sina funderingar men att gubbens voro betydligt allvarsammare än sonens märktes tydligt på hans bistra ansikte. Han såg bort åt sonen.

— Sigurd!

— Ja. Hva' vill I, far?

— Har du tänkt på hva' vi ska' ta oss till för att förtjäna maten. Fiska duger inte längre — de' lönar sig inte.

— Nej, de' gör inte de'.

— Nej! — Gubben spottade i kölvattnet.

— Men tror I, far, att de' beror på de där trälarne?

— Ja visst, gör de' så. Dom skrapar ju med sig stort å smått. Fisken blir rädd å går till hafs, å där har vi ju ingen användning för våra redskap.

— Ja, men tror I inte, att regeringen kommer att förbjuda dom att hålla sig inne på kusterna.

— Jo, de' tror jag — och väl vore de', för annars e' de' slut me' oss fiskare.

— Ja — men så farligt e' de' väl inte ändå?

— Tyst, pojke! Du hör väl hva' jag säger.

— Ja — men jag menar...

— Hva' e' de' du menar?

— Jo, att vi får söka oss arbete i städerna eller på landet.

— Jaså, du menar de'. Men då e' vi väl inga fiskare längre.

— Nej, men vi får väl lefva ändå.

— Ja, de' går an att säga för dig som e' ung å kan vänja dig vid allt. Men jag som e' gammal, tycker de' e' svårt att lämna de' yrke, som jag lärde af min far å han lärde af sin.

— Ja, de' har I rätt i, far, men när de' e' tvunget så.

— Tvunget sa' du. — Ja för en tid, kanske — men inte länge. — Snart kommer regeringen att förbjuda alla svenska trälare att sänka sina garn inne på kusterna, å då blir det andra tider igen. Du ska få sanna mina ord, pojke.

— Vi ska' hoppas, att de' blir som I säger, far, men till dess får vi allt resa in till sta'n å söka arbete.

— Ja — de' blir väl ingen annan råd. Men nog e' de' svårt att lämna hemmet och börja tjäna hos andra. — Jag sa' just till mor i morgse att får vi inget i dag, så måste vi resa till sta'n i morgon, å vi ha ju inte fått mer än så mycket som går i slekpannan — snödt de'.

— Ja, de' kan inte hjälpas, far. Vi måste ta oss till med något annat.

— Ja, de' finns väl ingen annan utväg. — Men hur går de' då med dig? Du tänker ju gifva dig?

— Jag får väl vänta, tills de' blir bättre tider. Anna ska' också söka sig arbete, så hon följer väl med mig, dit jag reser.

— Ska' hon också in till sta'n?

— Ja — hon å nästan alla de andra hemma på läget.

— Hå hå, ja, ja. De' e' svåra tider vi lefver i, men — de' blir väl bättre med Guds hjälp.

— Vi ska' hoppas de', far.

De hade kommit in på fjorden och närmade sig nu bryggan. Årona lades in, och Sigurd tog båtshaken och gick fram i stäfven, där han ställde sig med ryggen mot förstaget. Båten förnade lätt mot bryggan, Sigurd tog trossen, hoppade i land och gjorde fast. Så ombord igen. Seglen firades ned och beslogos. Näten buros i land och spändes ut till forkning. Gubben kastade en sista blick på båten och gick sedan långsamt upp mot stugan, som låg på en klippa ett stycke därifrån. Sonen stod ett ögonblick stilla och såg sig omkring efter Anna. Hon var inte där. Så skyndade han på och hann upp fadern. På trappstenen stod mor och väntade.

— Nå far? frågade hon.

Cornelius svarade inte, men hans tystnad var välfalig nog, och hon förstod honom. De gingo alla in i stugan. Anna satt och väntade på Sigurd. När hon såg honom, förstod hon genast, att nu var det bestämdt, att de skulle resa in till staden. Efter att ha hälsat på hvarandra slog de sig ned i en vrå af stugan. De gamla bänkade sig vid bordet. — De talade inte många ord, förstodo hvarandra så väl ändå. De unga rådgjorde om huru de skulle göra när de kommo till staden. Det låg ingen glädje i deras röster, snarare sorg öfver att behöfva lämna hafvet och klipporna. De voro födda härute. Hafvet hade sjungit vaggsånger för dem, när de voro små. De hade lekt vid stranden, tumlat om bland klipporna. Sett hafvet i vrede och lek, i sol och månglans. Hade vuxit starka och fria bland bränningarne. Nu skulle de tvingas in i staden eller smidas fast vid logen. Nog fanns det mycket vackert i staden, och nog sjöngo furuskogarne också sina sånger, men ej desamma som hafvet, hvars melodier de så väl förstodo och så ofta lyssnat till. Dock — de måste lämna allt detta och lefva på minnet och hoppet att en gång få återförenas med det. Någon annan utväg fanns inte.

Nästa dag reste Cornelius, Sigurd och Anna in till staden, där de sökte och erhöilo platser. Far och son vid en fabrik och Anna som jungfru i en familj. De träffades hvardag och lika ofta talade de om hembygden och undrade, när de skulle få återvända dit. — — —

Ute i skärgården var det tyst och öde. På de flesta fisklägena såg det ut som om en farsof gått fram och endast skonat barn och gamlingar. Inga glada skratt, inga drag-spelslåtar, ingen dans på bryggorna som det förr varit under de ljusa, ljumma sommarnätternas. På fjordarne syntes inga jakter med skum kring stäfvarne och vindfyllda segel. Vid stränderna sulto inte längre några måsar — de hade sträckt till hafs. Vågorna gingo sin jämna gång, men bränningarnes sång var inte den samma som förr. Den var inte längre vek och mild utan hård och ibland ryfande af vrede. Det var som om hafvet ville tolka sin smärta, sin längtan. Det saknade

' Jag — sjuk — ånej — — nej, visst inte — det är bara — jag vet inte — det är för besynnerligt! Tag hit, låt mig se boken!' Men länge kunde jag icke drifva min mystifikation igenom, ty skrattet blef mig öfvermåktigt. Och jag var verkligen rädd för min stackars vän, ty han började tydligt tvifla på sitt förstånd."

Så var då den oförgätliga vårdag inne, på hvilken den hvita mössan för första gången krönte våra hjässor. Mången liten seger hade vi nog vunnit innan dess och — kanske — mången större ha vi vunnit sedan, men aldrig har någon framgång fyllt våra sinnen med ett mera intensivt jubel, och aldrig har en himmel hvälfvt sig mera högblå öfver oss än just på studentexamensdagen. Om den saken behöfver jag ej tala; många känna den.

En "studentfest" höllo vi, det var klart, en sådan, som alltid de "nybakade" abiturienterna plägade anordna på någon nationssal, som välvilligt uppläts, och dit de gamla lärarne och kamraterna, som man lämnade, inbjödos. Man bjöd skolan och pojgåren farväl, och man hälsade med entusiasm den "fria" studenttiden välkommen med skållat och rungande hurrarop.

På dessa fester plägade Wikner vara den käraste bland gäster, och han var det äfven nu. Hur än glädjen öfver vår nyförvärfvade frihet jäste inom oss, kände vi dock i denna stund, hur många band, som ömmade, sletos; och ingen skilsmässa var oss bitterare än den från allas vår varmaste vän Pontus Wikner.

När aftonen led, steg han fram till blåens rand, fattade slevven och gaf den sedvanliga knackningssignalen. Det var detta, vi alla hade hoppats och väntat på. En djup, andaktsfull tystnad bredde sig med ens.

Han talade till våra hjärtan, rättframt, manligt, med sin milda röst, till dess hans eget öga lårades och hvarje blick i den stora salen var glänsande klar. Jag kan icke nu finna ord för att skildra, hur vårt inre bäfvade vid den sista hälsningen från denne man, som vi dyrkade som en idol; vill icke söka fånga en stämning, som endast kan kännas och endast kan kännas en gång i ett lif.

Men när han slutat, och den första minutens hänförda dödstystnad så småningom löst sig i ett sorl, då störtade vi fram emot honom i en enda sluten trupp, och våra känslor, som sprängde alla band, måste ha luft. Upp, upp — att bära honom på våra skuldror! Han såg, att intet motstånd båtade, och han lämnade sig, halft försagd, leende i vårt våld.

Huru vi då i jubel lyfte honom på våra händer, medan våra unga stämmor sjöngo ungdomens evigt nya sånger, så som vi skulle ha velat bära honom högt öfver vägens stötestenar genom allt hans lif...

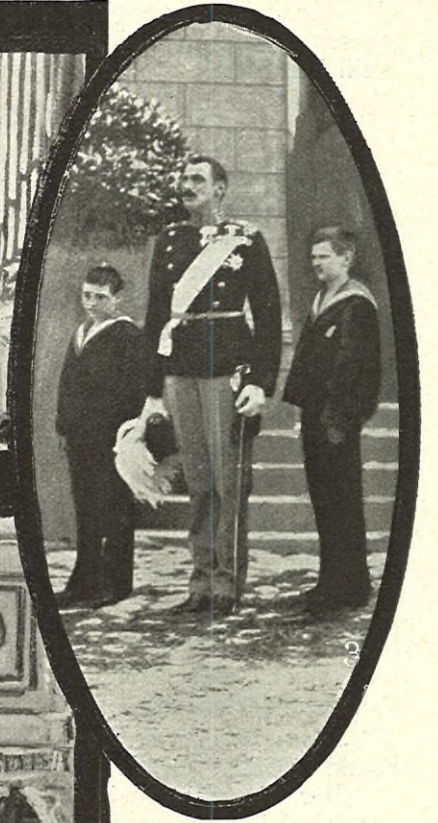
JOHAN NORDLING.

Statistik för hushållet.

Mot insändandet af 1 kr. i frimärken till Iduns Tryckeri-Aktiebolag, Specialafdelning System, Bryggaregatan 17, Stockholm, erhållas franko 25 st. statistikkort. (Se artikeln i ämnet i Idun nr 1 och 2!)

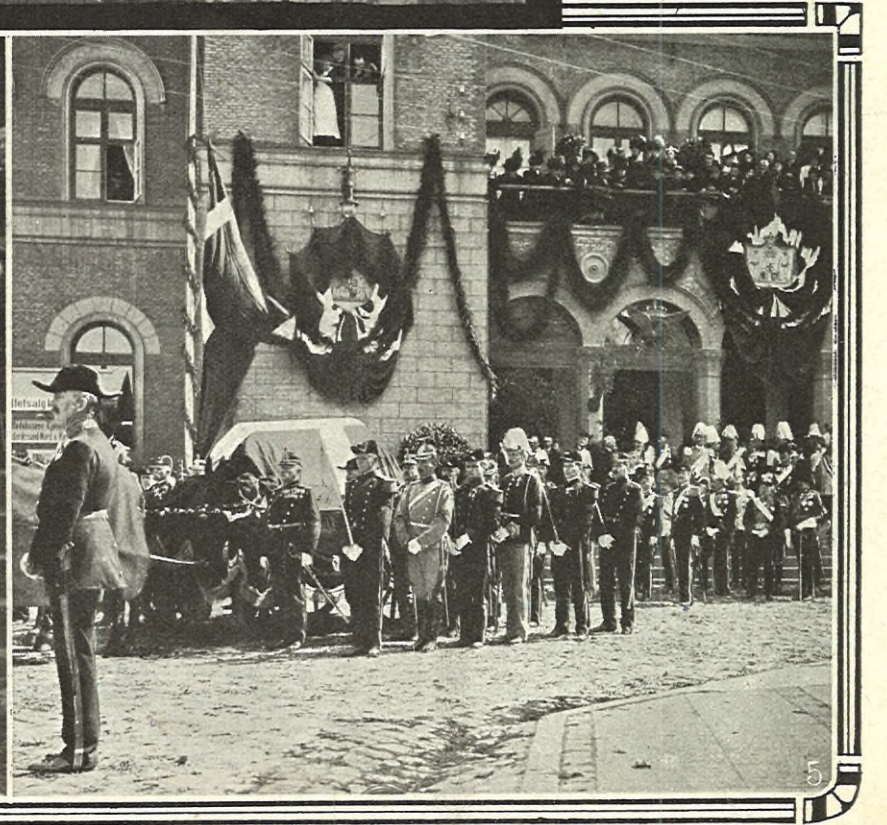
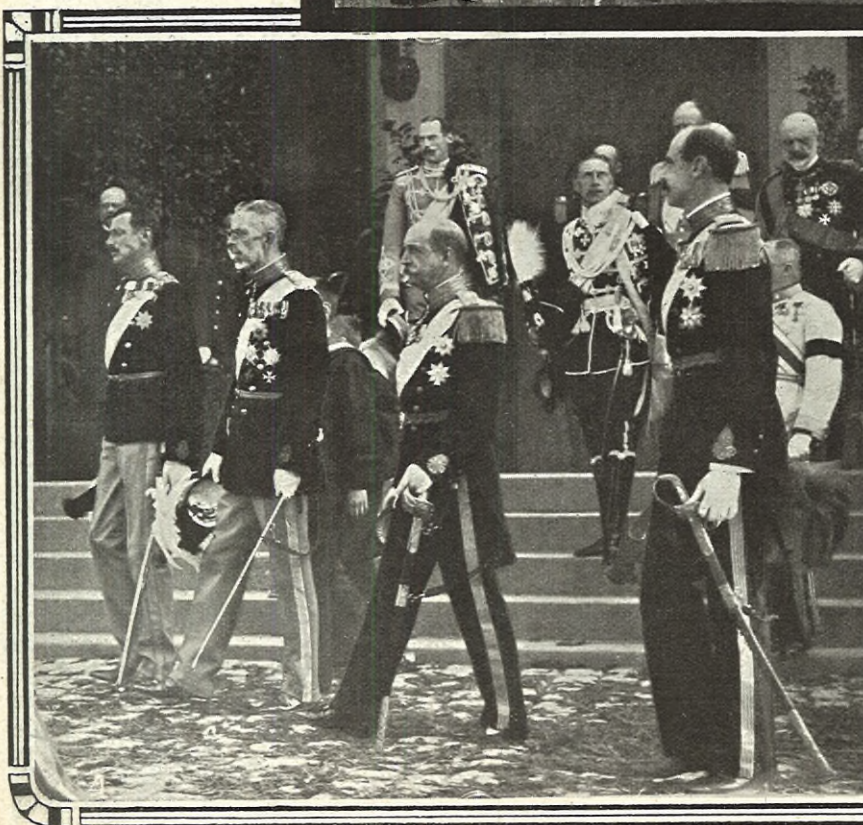

Konung Fredriks jordafärd

KONUNG FREDRIKS af Danmark likbegängelse i de danska regenternas Pantheon, Roskilde domkyrka, firades med anslående högtidligheter och under ett ofantligt tillopp af människor såväl i Köpenhamn som i den minnesrika provinsstaden. Vi meddela här några bilder från den furstliga sorgeakten och därmed sammanhängande moment. N:r 1 återger konung Gustafs ankomst till Köpenhamns frihamn, där han mottages af konung Christian. N:r 2 återger likbegängelsen i Roskilde

domkyrka. N:r 3 visar konung Christian med sina båda söner kronprins Fredrik och prins Knut. N:r 4 framställer de fyra konungarne Christian, Gustaf, Haakon och Georg i procession utanför Roskilde bangård. På trappan synes tyske kronprinsen. N:r 5 ger en bild af liktåget utanför bangården. — De fyra fotografierna äro tagna af C. Ferslew & C:os Repr. anst. Teckningen från likbegängelsen har utförts för Idun af artisten H. E. Melchior.

Idun

Trån Skansers Vårfest

FRAMFÖR KASPERTEATERN

ÄR ÄR DET NITTONDE GAN-
gen, som Skansen arrangerar
sin vårfest, och alljämt står den
lika högt i stockholmarnes
gunst. Den kommer numera
med samma osvikliga säkerhet som julen,
påskan och alla öfriga helger, och den be-
tyder att nu är fiden inne för hufvudstads-
folket därefter i de sammangyltrade sten-
kasernerna att gå upp på Skansens höjder
och där, på den skönaste bland platser,
hälsa Sveriges underbara vår, denna vår af
björkdoff, bäcksorl, fågelsång och gam-
maldags folklif.

Åter gå vi under den blåa majhimmelen
och möta bröllopsståget vid Renberget, åter
besöka vi marknaden och köpslå muntert
med de läcka och munviga "ståndsperso-
nerna", eller vi skratta med barnen framför
Kasperteatern, såvida vi ej föredraga att
lyssna till "Medelpadsmoras" historier eller
se på folkdanserna eller... ja, ho kan upp-
räkna allt hvad Skansens vårfest bjuder på
till kroppens och själens förnöjelse.

Men ingenting kan locka oss mera än
Skansen själf. Där dricka vi in svenskheten
i vårt blod som ingen annanstädes, där
känna vi att, trots allt vårt vandringsbegär,
all vår fjärranlängtan äro vi knutna med
olösliga band till det gamla karga, älskade
landet, af hvilket Skansen är den fagra sym-
bolen. Och när vårt sinne är fylldt af denna
stämning, då ha vi begått Skansens vårfest
på det rätta sättet.

1. Brudens vagn i bröllopsståget. 2. Bröllopsståget
passerar Renberget. 3. Byns landsform öfvar å Stads-
ängen. 4. "Ståndspersoner" i marknaden. 5. "Me-
delpadsmora" drar en historia. 6. Kafferep på
Offerholmen. A. Blomberg foto.

sina trogna vaktare. Det fordrade sina söner tillbaka.

Fem månader hade förflutit sedan Cornelius och de unga lämnade fiskeläget. Hvarje dag hade de studerat tidningarna för att se om regeringen fattat något beslut i den sak som låg dem så varmt om hjärtat. Men — nej. Ännu hade inget afgörande kommit till stånd. Men — det skulle komma fortare än de anat. En kväll när Sigurd öppnade tidningen för att som vanligt först se efter nyheter från hufvudstaden, fick han se något som med ens tog all hans uppmärksamhet i anspråk. Han slukade hvarje rad. Läste om det igen för att vara säker på att han inte misstagit sig. Så skrek han:

— Far! Far!

Gubben, som nyss somnat, vaknade och satte sig yrvakten upp i sängen.

— Hva' vill du pojke?

— Jo, här står i tidningen, att regeringen utfärdat förbud mot allt trålfiske på kusterna!

— Hva' säger du, pojke! — Gubben fick brådt att komma ur sängen. Han snurrade rundt på golfvet under sökande efter glasögonen, fick fatt i dem och ryckte till sig tidningen.

— Hvar? Hvar?

— Jo där, far. Sonens röst lät jublande. Gubben läste.

— Ja, ser du, hva' jag sa'.

— Ja far, I hade rätt.

— Skulle tro de'. Gammal e' allt äldst ändå. — Gubben lät morsk.

— Klockan e' inte mer än nio. Jag springer bort å talar om de' för Anna.

— Gör du de', Sigurd, mens jag skrifver till mor. I morgon dag går jag till fabrikören å säger upp min plats, för nu vill jag hem så fort som möjligt.

— De' gör I rätt i, far. Hälsa honom å säg att jag också ska' sluta.

— De ska' jag, pojke. Men skynda dig nu, annars kommer du för sent.

Gubben slog sig ned vid bordet och började skrifva, medan Sigurd sprang till Anna för att underrätta henne om att nu skulle de snart kunna gifva sig. De skulle hem!

En månad senare var det åter lif och rörelse på alla fiskelägena. Unga och gamla rustade sig för det stundande fisket. Ungdomarne skrattade och sjöngo lustiga visor. De gamla hörde på och gladdes öfver deras glädje. Alla älskade de lika varmt sin hembygd, sitt haf, sina gråa klippor.

Jakterna lågo färdiga vid bryggorna. De ryckte otåligt i sina föröjningar — längtade ut till det blåa hafvet, till dans öfver hvitnade vågor, till skum kring järnskodda stävar — — —

Bränningarnes sång var åter som fordom, ty hafvet hade fått sina trogna vaktare — sina söner tillbaka.

Eremitaget.

En berättelse om två människor.
Af ERNST BLOM.

(Forts.)

AN HADE NU LEGAT HÄR I öfver en veckas tid. Hans sår och ben voro läkta, men han kunde icke slita sig från Marie Anne och låtsades därför fortfarande skral, fast han, så snart hon var utgången, sprang upp för att icke bli stel af liggandet.

I morgon skulle han kläda på sig, anhålla om flickans hand och fortsätta hem.

När öfverstekammarjunkaren nästföljande

morgon kläde sig, gjorde han en mycket omsorgsfull toalett.

Han doppade skinbyxorna i handfattet och fuktade dem, så att de skulle sitta strama. Stöflarna voro blanka och skinande tack vare Eriks arbete.

Halsduken och kråset ordnade han flere gånger framför spegeln och han visste icke, om han som officer borde bära de till uniformen hörande kanonlockarna. Men så beslöt han frisera sig med löst hängande hår, sammanbundet i nacken med en svart rosett efter sista fransyska modet, men för att inte verka incroyable och kanske därigenom bränna sina skepp, strödde han lätt lite puder öfver håret för att gifva det hela en aristokratisk prägel, i all synnerhet som puderperuken ännu var allena saliggörande både i armén och vid hofvet.

Han visste inte, om han skulle ha nedersta frack-knappen igen eller icke. Själft tyckte han nog det såg käckare och ungdomligare ut att ha den igenknäppt, men han var rädd att stöta — ärendet var ju ömtåligt, särskildt under dessa fientliga förhållanden.

Och efter att ha gjort sitt bästa, tömt ut och in på reseschatull och kappsäckar och provat och ordnat allt, tills han äntligen var belåten med sitt yttre, bankade han på dörren och hälsade sin fiende med en bugning.

— Mon très cher ami! Ni torde ha älskvärdt öfverseende med min malpropra klädsel, men jag hade aldrig beräknat att genom en malheur som denna bli undfägnad med lyckan att få njuta af min förträfflige herres stora gästfrihet.

Roosenhielm uppbjöd hela sin förmåga att vara så älskvärd och så underhållande han kunde. Majoren var afmätt, ceremoniös och pinsamt älskvärd, men tillbakavisade alla försök till närmande.

Afresan var bestämd till förmiddagen och strax innan Roosenhielm skulle göra sig färdig, bad han att få tala med sin värd i enrum.

Här lade han fram, hvad han hade på hjärtat, men majoren, kall och afvisande som alltid, beklagade, att det var en fullkomlig omöjlighet.

Skillnaden i ålder var för stor, dessutom var hennes tillkommande redan utsedd och föröfrigt kunde man ännu ej på många år ens tala om något sådant, ty flickan var ännu ej ens konfirmerad.

Det var alltså intet att göra annat än att buga och tacka för gästfriheten, göra sig i ordning och gifva sig af.

När Roosenhielm snörde samman den sista kappsäcken, småhvislade han belåtet för sig själf.

Marie Anne kom in och såg frågande på honom.

Då tog han hennes hufvud mellan sina händer och såg henne in i ögonen.

— Kan jag lita på dig, Marie Anne?

— Du kan, Magnus! Du skall!

— Då vet du, att hvar tisdag och hvar torsdag morgon finner du ett bref under den runda stenen vid flygelgafveln. Kom ihåg det! Vi ses igen!

Han kysste henne och gick ut.

Hans häst hade blifvit värre skadad, än man först förmodat och det förnuffigaste hade varit att slakta ned den, men Roosenhielm hade sina planer och den fick lefva. Erik skulle stanna kvar tills den blef frisk och kunde draga karriolen hem.

Magnus själf fick låna en häst och innan han svingade sig upp i sadeln, bugade han sig djupt och kysste Marie Annes hand och bockade för majoren.

Så svängde han hatten från hästryggen och satte i väg i stark traf bort genom den långa allén ut till landsvägen.

När han vek om vid grindstugan, vände han sig om i sadeln och höjde ridpiskan mot Stora Ullgårdas hufvudbyggnad, ett rödmåladt trähus, som syntes långt borta mellan grenar med späd vårgrönska.

— Min vän! Om du också låses in bak dubbla lås, känner jag en nyckel, för hvilken äfven Gyllenlåås måste ge sig!

Han slog med piskan på stöfvlskaffet så det small och skrattade och sjöng en fransysk visa — så gaf han hästen sporrarerna och satte i väg i stark galopp.

Alla, som mötte honom fingo ett "god dag, kära mor!" — "god dag, käre far!" och en blick ur hans pigga ögon, som nu tycktes rufva på någon riktigt präktig plan och strålade och gnistrade.

Och folk vände sig om och sågo efter hans blå frackskört, som stodo rakt ut, och undrade, hvad det var för en pojke.

Han hade blifvit förnygrad. Han var en pojke igen, en okonfirmerad fjortonåring — som förr en vacker page med galanta äfventyr hos erotiskt anlagda grefvinor och be- dagade statsfruar.

III.

Våren skred framåt och löfven utvecklade sig från mössöron till stora ljusa försomarblad, hvitsipporna miste sina hvita kronblad och maskrosorna började färga backarna gula bland friskt och saftigt gräs.

Fjärilarna fladdrade och aplarna sådde skära och hvita blad öfver raka trädgårdsgångar och rabatter med pingstliljor och halft utblommade tulpaner och pionerna gjorde sig i ordning att slå ut.

Vid flygelgafveln på Stora Ullgården stodo två syrenbuskar i sitt blomsterflor, den ena hvit och den andra blå. Nedanför dessa låg den runda stenen, en gammal afdankad portkula, som i stället för att kastas på en stengärdesgård, af en eller annan orsak hamnat här.

Den första torsdagsmorgonen, sedan Roosenhielm ridit bort, gick Marie Anne med klappande hjärta fram till stenen. Hon såg länge på den — spejade sig omkring — nej, hon vågade inte.

Ett gammalt ordspråk säger: hvad kvinnan vill, vill Gud! och Marie Anne ville så förfärligt gärna, men så snart hon skulle böja sig ned och vända stenen, fick hon en förnimmelse af, att någon stod och såg på henne.

Så fann hon på ett sätt att klara situationen. Småsjungande hämtade hon en spade och en kratta och började gräfva upp jorden rundt om. Hon hämtade några plantor från trädgården och omgaf stenen med en ring af blommor. Nu kunde hon obehindradt välta undan stenen hvar tisdag och hvar torsdag och ingen skulle misstänka något — hon skötte gubevars bara sina blommor.

Då kröp det genom henne: tänk om det ingenting är under stenen, annat än våt jord, hvita gräsrotter, maskar och sniglar, som under alla andra stenar.

Tänk om han skulle svikit eller kanske glömt sitt löfte.

Så fick hon den vänd! Den rullade ut på hennes land och krossade en aklejlanta. Men — hvad den var ren och putsad under och på en tegelsten, som tycktes nyss ditlagd, låg ett bref, smått sammanviket och hopfästadt med rött lack.

Hon stoppade brefvet in vid bröstet och listade upp för trappan till sitt rum. Där reglade hon dörren invändigt och så bröt hon brefvet med darrande händer.

"Mitt Hjertas Drottning!" löd öfverskriften. Marie Anne läste brevet om och om igen, hon kunde aldrig få nog af det — hon försökte läsa mellan raderna och mellan orden.

"Mitt Hjertas Drottning!" något så vackert hade hon aldrig hört förr!

Hon satte sig ned för att skriva ett svar. Först präntade hon "Mitt Hjertas Kung" och så började hon tänka på fortsättningen — men hur hon än tänkte kunde hon inte finna på någon, som verkligen passade samman med den vackra öfverskriften.

Hon strök sig med gåspennans fjäder öfver pannan och tänkte och tänkte, men fortsättningen kom inte ändå.

Detta var så förfärligt roligt, så nytt, precis som i romanerna. Hon kunde inte samla sina tankar utan satt bara och njöt och drömde härliga, vackra flickdrömmar, medan hennes ögon gled öfver apeltopparna utanför fönstret ända bort till skogen, som hade sådana underbara blå skuggor mellan träden. Så satt hon, ändå tills hon hörde knarrningar i trappan och mamsells röst, då kastade hon pennan, stoppade båda breffven innanför sin klädning och sprang ned.

Sent omsider fick hon brevet färdigt och i skymningen stoppade hon det under stenen. Längre gick hon omkring den för att se, hur det skulle försvinna. Hon kom ihåg sin abcbok, hur hon alltid så gärna ville öfvervara det högtidliga ögonblick, då tuppen värpte, men det fick hon aldrig lof till. Därpå sneglade hon nu åt den runda stenen, nickade först och suckade sen och så sprang hon upp på sitt rum.

Nästa morgon, när hon kom ner, var brevet borta och så hade det nu gått i flera veckor. Hvar tisdag och hvar torsdag låg där ett bref, som hon alltid strax besvarade.

Hur hon än försökte, kunde hon aldrig finna ut, hvem det var, som bragte hans bref dit och hennes därifrån.

Så hade hon och hennes "Hjertas Kung" kommit öfverens om en liten komplott.

(Forts.)

Från scenen och estraden.

ANDTLIGEN FANN FREDRIK NYCANDERS "Gamla herrgården" husrum på Stockholmsscenen, hos Intima teatern. Där passar för öfrigt den lilla känsliga och varmt tecknade interiören bra, hvaremot jag befarar att den skulle blifvit en smula blek och obetydlig på en större dramatisk scen. "Gamla herrgården" är en lifsbild, hämtad från författarens eget hem vid den vackra fjord i Bohuslän, där han vuxit upp och utvecklats sig till poet. Motivet med den gamle fadern, f. d. löjtnanten, vars lif består i att hata minnet af den man, som en gång i militäriskt öfvermod gjort honom till en bruten människa, skulle onekligen ha varit ett mycket tacksamt ämne för ett skådespel. Men Fredrik Nycander är ännu icke vorden de stora dramernas man: han behärskar icke den stora orkestern, utan rör sig därför på kammarmusikens område, en nog så fin konstform också den. Konflikten i hans stycke får sin bärkraft genom införandet i löjtnantshemmet af sonen till den gamles fiende, en mycket slätstruken ung man för resten, som älskar löjtnant Brates yngsta dotter. Men det är icke så mycket den psykologiska betoningen af faderns hat och lifsskygghet och hans törniga väg fram mot andlig frigörelse, som fastner själfva heminteriören, hvilken fångar åskådarens intresse. Där finns i scenerna mellan dottrarna och gårdens inspektor ett par lyckade moment, i hvilka författaren visar prof på god lifsiakttagelse och där han får sina figurer att lefva. Äfven kring faderns gestalt fläktar verklighetsluft, men tragiken i hans öde kunde ha verkat starkare, om författaren varit mäktig en djupare framställningskonst. Svagast voro de unga männen, sonen Gösta och hans vän Richard, tecknade. Den sistnämnde saknade hvarje fillstymelse till individuell lif och det fanns ögonblick,

Grefvinnan Mathilda Taube. Ateljé Jæger foto.

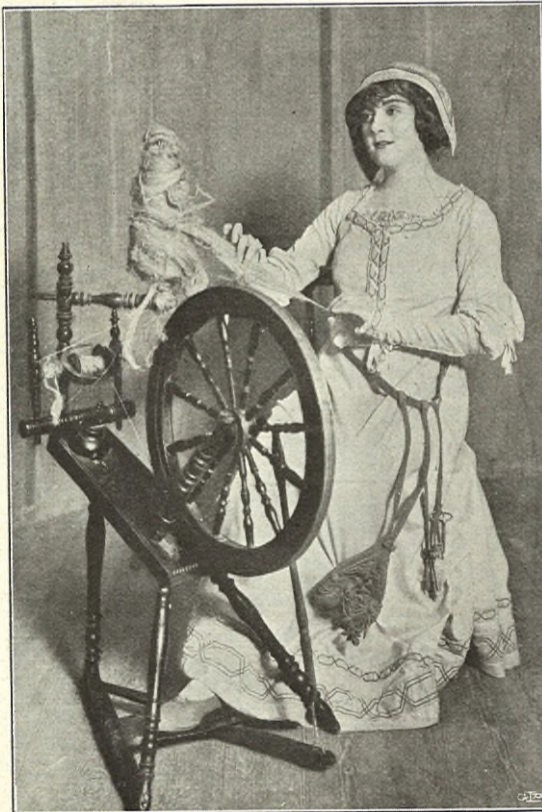
då han stod rebus på scenen med uttydning: femte hjulet under vagnen.

Rollens innehafvare, herr Wettergren, skärpte också det ofördelaktiga intrycket genom att se synnerligen bortkommen ut. Men eljes må rättvisligen erkännas att "Gamla herrgården" fick ett omsorgsfullt utförande med herr Olsson som en mycket karaktäristisk representant för den gamle fadern, fruarna Deurell och Molander i de båda dottrarnas uppgifter, herr Molander som sonen Gösta — herr M. har dock en oroande benägenhet att vara alltför impulsiv, verka uppjagad — och herr Ståhl, som med trygg humor återgaf inspektorens lilla men förträffliga roll.

Premiärpubliken visade sig angenämt berörd af det känsliga stycket och inropade författaren.

Som förpiäs gafs en mycket enkel scen af Helena Nyblom benämnd "I sista stund", spelad af fru Christierson och herr Eklund.

Dramatiska teatern avslutar sin säsong med ett franskt stycke, "Colette", af två franska lustspelsförfattare, Pierre Veber och Hery Gorsse. Bland den betydande dramatiken kan det ej inrangeras men det är till sin läggning både fint och muntert och besitter äfven en portion sens moral, som

Mme Jeanne Campredon som Margareta. Almberg & Preinitz foto.

författarne göra sig mycken möda med att anbringa så smärffritt som möjligt.

Sens moralen är den att män, som hunnit fram till livets zenit, ej skola älska flickor, som stå i begrepp att börja lifvet, äfven om de unga flickorna i sin oerfarenhet om kärleken tro, att det att ge sitt hjärta åt de åldrande männen är tillvarons högsta lycka. En vacker dag blir flickan kvinna och hennes känslor ta en ny riktning. Aningen gör hon då ett offer af sin personlighet eller också blir hon en otrogen hustru, för så vidt hon ej är så sann mot sig själf, att hon endast lyder sin sunda känsla som kvinna och besluter tillhöra den man, som med sin ungdoms företrädesrätt vunnit hennes hjärta.

Colette hör till den kategori, som vill offra sig, men i sista ögonblicket afstår den tillämnade maken från henne och hon får möta lyckan vid sin älskades sida. Pjäsen innehåller många både kloka och roande repliker och äger dessutom en hel del psykologi, som intresserar.

Fru Stina Hedberg utmärkte sig fördelaktigt i Colettes skiffningsrika roll; där fanns grace, skälmaktighet, trots, flickaktig ysterhet och kvinnlig mjukhet — låt vara att ej skalans alla toner klingade lika uttrycksfullt. Men spelet var i hvarje fall god konst. Apparitionen borde däremot afgjordt ha svarat bättre mot Colettes ungdom, af de sexton åren fanns nu få eller inga spår. Herr Palme spelade varmt och sympatiskt den åldrande mannen, och Colettes båda gamla tanter, den franska småstadens petrificerade krukväxter, återgäfvos med vederbörlig komisk poängtering af fröknarna Ahlander och Bäckström. Herr Cederborg roade som en tafatt småstads-Adonis.

Vasateatern ger som slutprogram för säsongen en fransk fars af Tristan Bernard, "Lilla kaféet", ett verkligt roligt stycke, i hvars upptåg man ej blott finner utslag af ett skämtsamt lynne utan jämväl af en talangfull författares förmåga att skildra människor och situationer i småkaféernas Paris. Styckets hufvudfigur, en kypare, som får ärfva 800,000 francs, men förblir kypare om dagen och lefver den rike unge mannens lif på de stora restaurangerna om näfterna, spelas med verv af herr Winnerstrand, hvars komik nu rör sig efter en gång för alla uppdragna linjer, men som kanske just därför skaffas så högt af publiken.

En parisisk näktergal från den stora volieren vid Place de l'opera har under några af de senaste majaffnarna sjungit från vår operascen och såväl genom sin stämmas klangskönhet som ock genom en intagande apparition och en rik dramatisk talang kunnat locka publiken att stänga in sig i operasalongen, och försaka de stockholmska majkvällarnas skönhet. Madame Jeanne Campredon borde egentligen haft alldeles proppfulla hus, ty hennes konst är en första rangens. Det bevisas bäst af att hon kunde göra två så jolmiga operor som Gounods "Romeo och Julia" och "Faust" icke blott njutbara utan rent af fängslande. Särskildt var hennes Margareta en fullodig skapelse, en sammansmältning af den yppersta sängkultur och en fint betoad dramatisk framställning. Äfven hennes Mimi i "Bohème" präglades af samma uttrycksfullhet i sång som spel, och den lilla flickgestalten fick i vissa stunder öfver sig det poetiska skimret från Murgers odödliga roman. — Operaedningen förtjänar en varm komplimang för att den gifvit publiken tillfälle att stifta bekantskap med en så betydande artist som madame Campredon.

Oscarsteatern har i säsongens sista timmar fyllt programmet med Millöckers "Gasparone". Operan tillhör ej de bästa, ej heller de sämsta, men i konkurrensen med värvällarne gör den ringa effekt, trots artisternas ärliga bemödanden att hålla humöret uppe.

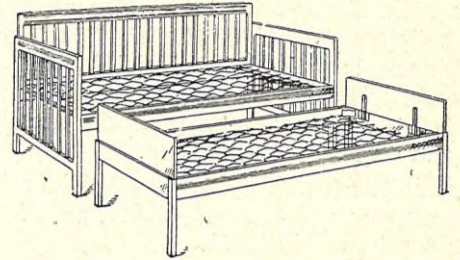
För några dagar sedan fyllde hofsångerskan grefvinnan Mathilda Taube, född Grabow, 60 år. Som bekant var hon på sin tid en af vår operascens prydnader och en gunstling hos publiken som få sängerskor. År 1870 debuterade hon som Bertha i "Nürnbergerdockan" och 16 år senare lämnade hon operascenen för alltid för att ingå äktenskap med dåvarande löjtnanten greve C. E. Taube. Men under denna jämförelsevis korta konstnärsbana hann hon utveckla sig till en sängartist af första ordningen, och de, som hört och sett henne i Gustaf III:s sängartempel, i några af de många operaroller hon utfört, bevara i oförgätlig hägkomst hennes underbart sköna sång och eldfulla spel. Som hennes glansroll betecknas Julia. Där är hon ännu ej öfverträffad af någon svensk sängerska.

ARIEL.

Solidarträssoffan,

utdragen till två bäddar.

Pris:

Med kättingsbotten:

Gulbetsad ..... Kr. 55:—
 Hvitlackerad ..... " 60:—
 Den ena madrassen lägges i soffsitsen, den andra i sängen inunder.

A.-B. Nordiska Kompaniet,
 Greffuregatan 24 A.

OMSÖRGSFULASTE ARBETE
 STIUELLA MODELLER
 ERHÅLLAS I DE FLESTA
 KAPPAFFÄRER I RIKET

OFVANSTÅENDE FABRIKAT

finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Patent. Hafregryn och Hafremjöl

Känner ni trötthet, behöfver ni krafter, åt hvarje frukost GYLLENHAMMARS pat. Hafregryn och Hafremjöl — tröttheten försvinner. Tillverkas under läkares kontroll.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 2—8 JUNI 1912.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; chateaubriand med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med gräddväfflor.
 Middag: Soppa à la Bismarck; kokt lax med falsk hollandaise; marinerad grytstek; glassbomb med mandelsprits.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; laxmajonnäs (rester från söndag); mjölk; kaffe eller te med giffjar.
 Middag: Fläskkottletter med pressad potatis och lingon; rabarberkompott med vispad grädd och goda spritskransar.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; silsås med potatis; ägg; kaffe eller te.
 Middag: Hachekottletter med stufvade morötter; sviskonsoppa med skorpor.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; små köttbullar med säs och potatisbullar; mjölk; kaffe eller te.
 Middag: Morotpuré; stekt helgefundra med champinjonsås.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett med fiskstufning (rester från onsdag); mjölk; kaffe eller te.
 Middag: Ärtor med fläsk; pösmunkar à la Skogshöjd med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; gratin på sill; ägg; mjölk; kaffe eller te.
 Middag: Wienerkottletter med spenat; rabarberkräm med mjölk.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ägg; kaffe te.
 Middag: Köttsoffa; manna-grynspudding med saftsås.

RECEPT:

Kokt, varm lax (f. 12 pers.). Spad till laxen: 3½ lit. vatten; 1½ dol. ättika, 40 gr. groft salt, 1 morot, 1 rödlök, 1 lagerblad, 4 persiljestjälkar, 7 vitpepparkorn.
 1 lax på 2 kg., 1 citron, persilja till garnering.

Beredning: I en kastrull hälls vattnet och ättikan. Saltet, den skrapade och i små bitar skurna moroten, den skalade löken, lagerbladet och persiljan läggs in och buljongen får koka 1 tim. Tio min. innan den är färdig iläggas pepparkornen. Spadet silas genom härsikt, afsmakas och får kallna. Laxen fjällas, rensas utan att uppskåras för mycket och tvättas väl med en duk, doppad i kallt vatten, samt torkas. Laxen kan kokas hel, klyfvas eller skåras i 3—4 cm. tjocka skivor; den kokas sakta i spadet, tills den är färdig. Serveras med hollandaise, muslin-, kraft- eller räksås och små kokta potatis.

Marinerad grytstek (f. 6 pers.). 1½ kg. innanlår eller fransyska, 2 tsk. salt (10 gr.), ½ tsk. vitpeppar, ¼ tsk. ingefära, 1½ hg. spåk i flata skivor.

Marinad: 2 rödlökar, 2 morötter, 2 msk. smör (40 gr.), 4 persiljestjälkar, 1 lagerblad, 6 dol. rödt eller vitt vin, 50 gr. färsk, skallad fläsksvål.

Till stekning: 1½ hg. flottyr, 1 lit. brun buljong.

Beredning: Köttet bultas lätt med fuktig klubba, torkas med en duk, urviden i hett vatten och ingnides med kryddorna. Löken och morötterna ansas, skåras i skivor, hvilka brynas i smöret, och hälften af dem jämte persiljan läggs i ett djupt fat, köttet läggs därpå och resten af rötterna samt persiljan, lagerbladet och fläsksvålen läggs ofvanpå köttet. Vinet tillsättes och steken får ligga i denna marinad omkr. 6 tim., hvarunder den vändes 3—4 gånger. Den tages upp, får rinna af, torkas väl med en duk, belägges med späckskifvorna och bin-

des, så att den får vacker form. Flottyrten upphettas i en järnkastrull, steken brynes däri på alla sidor, till en vacker brun skorpa bildats, då den tages upp. Flottyrten hälls upp och kastrullen gnides ur väl med ett hvitt papper. Marinaden hälls in kastrullen, köttet lägges ofvanpå, locket pålägges och vinet får koka ihop hastigt, tills det får en konsistens af sirap. Då tillsättes den kokande buljongen, som bör stå jämnt med köttet (kastrullen får ej vara vidare än att steken nått och jämnt rymmes), locket lägges på och steken får sakta steka 2½—3 tim. hvarunder den vändes några gånger men spådes ej. Den lägges upp på varmt fat, garneras med persilja eller kruskål och skåras för vid bordet. Serveras med grönsaker, brynt potatis och salader eller potatispastejer. Såsen serveras som sky eller afredd.

Glassbomb (f. 12 pers.). 3 dol. tjock sockerlag (3 hg. toppsocker, 1½ dol. vatten), 8 äggulor, 5 dol. extra tjock grädd.

Beredning: Sockerlagen kokas först, helst dagen innan den skall användas. — Sockret hugges i små bitar läggs i en emaljerad järngryta, vattnet tillsättes, och, när sockret är smält, kokas det till en klar, simmig lag, som vid prof skall tråda sig mellan fingrarna. Sockerlagen mätes och får kallna. Äggulorna tillsätts en i sänder under vispning, hvarefter krämen får sjuda öfver eiden under kraftig vispning. Krämen upphälles och vispas öfver is, tills den är fullkomligt kall, då den blandas med grädden, slagen till hårdt skum. Bombkrämen kan smaksättas med vanilj, citron, aprikos, ananas, kirsch, anisette, smultron eller jordgubbar, finstött nougat, finhackade pistacier, körsbärskompott m. m. Krämen fylls i bombform och fryses direkt i den. Bombformen bör dock helst klädas invändigt med ett tunnt lager af någon slags färdigfrusen glass, fyllas med bombkräm (då halva satsen glass och halva satsen bombkräm räcker för 12 pers.) och fryses 4—5 tim.

Potatisbullar (f. 6 pers.). 1 lit. kokt, öfverblifven potatis, 1 msk. smör (20 gr.), 1 äggula, 1—2 msk. tjock grädd, 1 tsk. salt, 1 tsk. socker, (litet muskot).

Till panering och stekning: 1 dol. stötta skorpor, 2 msk. smör (40 gr.).

Beredning: Potatisen rivs på rifjärn eller pressas genom purépress. Smöret röres till skum och blandas väl med moset jämte äggulan, grädden och kryddorna. Med två skedar, doppade i mjöl, formas runda bullar, hvilka tillplattas, vändas i stötta skorpor och stekas vackert gulbruna i smöret. Serveras till stekt fisk eller kött.

Äggulan kan uteslutas, om så önskas.

Stekt helgefundra (för 6 pers.). 1 kg. helgefundra, 5 msk. salt (75 gr.), 3 lit. vatten, ½ citron.

Till panering och stekning: ½ ägg, 2 msk. stötta skorpor, 1 hg. smör.

Beredning: Fiskstycket rensas, det mörka skinet borttages och fisken får ligga i det med saltet blandade vattnet 1 tim. Den upptages, inkläppas i en duk, gnides med citronen. Därefter penslas den med det uppvispade ägget på den sida, hvarifrån skinet är borttaget och beströms med stötta skorpor. En långpanna smörjes med hälften af smöret på så stor fläck, fiskstycket upptar, det lägges däri med den panerade sidan upp, belägges med resten af smöret, fördelat i flockar, och stekes i måttligt varm ugn omkr. 40 min., hvarunder det ofta öses öfver med smöret i pannan. Om så önskas kan smöret spådas med 2 dol. kokande vatten. Garneras med refflade citronskefflor och persilja samt serveras med citron- eller champinjonsås och kokt potatis.

Fiskstycket kan äfven, sedan det gnidits med citronsaften, skåras tvärs öfver i 1½ cm. tjocka skivor, hvilka bultas med en fuktig köttklubba. Fiskskifvorna doppas i vispad ägg, vändas i stötta skorpor, stekas i smör ofvanpå spisen och serveras med citronsås, stufvade grönsaker eller potatispuré.

Köttsoffa (f. 6 pers.). 1½ kg. ref- eller mörghänska, 2½ lit. vatten, 1 liten palsternacka, ½ kålrot, 1 msk. salt, 2 morötter, 1 liten purjolök, 2 msk. finhackad persilja.

Beredning: Köttet torkas med en duk, urviden i kallt vatten och hugges i fyra stycken. Det sättes på i kallt vatten, får hastigt koka upp och skummas väl. Saltet och de ansade rot-sakerna läggs i, och soppan får koka med tätt slutet lock, 3—4 tim. eller tills köttet är riktigt mörkt. När rot-sakerna och purjolöken äro mjuka, tagas de upp, skåras med legymknif i vackra bitar och läggs i soppskålen. Soppan silas och fettat skummas väl af. Den slås tillbaka i kitteln, persiljan läggs i, soppan får koka upp, afsmakas med salt och peppar samt hälls upp i soppskålen. Köttet serveras särskildt med pepparrotssås eller också i soppan, skuret i bitar.

Mannagrynspudding (f. 6 pers.). 150 gr. mannagryn, 3 msk. smör (60 gr.), 1¼ lit. mjölk, ½ tsk. salt (3 gr.), 2 msk. socker (30 gr.), 20 sötmandlar, 10 bittermandlar, 40 gr. vanliga russin, 3 ägg.

Till formen: ½ msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.
 Beredning: Grynen läggs i sikt, öfverspolas med kallt vatten och få-

En angenäm bekant-skap gör den som första gången använder F. Paulis Ovicula (ägg) tvål. Finnar och utslag försvinna och hud och hy blir ungdomligt fraiche vid daglig användning af F. Paulis Ovicula tvål.

Världsberömda.
SINGER C:O
 SYMASKINS ANTIEBOLAR
 Filialer på alla större platser.

JORDEN RUNDT tillhandahålles VAN HOUTENS CACAO

I ENDAST EN kvalitet och TILLSLUTNA burkar.

I papperspåsar eller i lös vigt:
INGENSTÄDES.

Äkta Göteborgs-Knäckbröd.

Hygienkontrollant: Dr. G. Hjort af Ornså.
 Tel.: 11 & 929.

Ansjovis i Ostronsås

Erkändt bästa inläggning.
För finsmakare!

Man spar bränsle om man i sitt kök använder en Husqvarnaspisel, ty den är lätt uppeldad och kokar på alla kokhäll, bakar och steker fort och väl. Den är på grund af sina släta gods-tytor lätt att hålla blank och fin, har en treflig utstyrelse och är synnerligen hållbar. Tillverkas i alla storlekar för ved-, kol- & gaseldning med eller utan anordning för vattenuppvärmning. Pris-kurant på begäran gratis.

Prenumerera på Idun!

Köp Schweizer Siden

Begär prof på våra nyheter för våren och sommaren till klädningar och blusar: Foulards, Voile, Crêpe de Chine, Rayés, Eolienne, Mousseline 120 cm. bredt, från 95 öre metern, i svart, hvitt, enfärgadt och kulört, äfvensom broderade blusar och klädningar i batist, ylle, lärft och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Sejon Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITÉ! BÄSTA UTFÖRANDE!

INREG. VARUMÄRKE

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÄENDE VARUMÄRKE

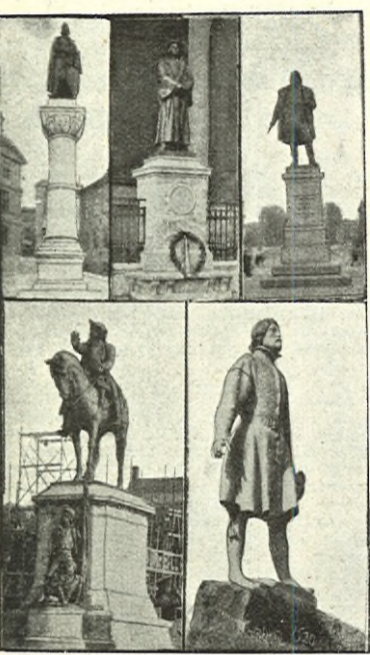
FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS - MANUFAKTUR- & KORTVARUAFFÄRER.

afinna. En kastrull smörjes med 1/2 msk. af smöret, mjölken ihälles och får koka upp, grynen ivispas, hvarefter gröten röres med slef, tills den tjocknat, då den flyttas öfver svagare eld och får sakta koka omkr. 20 min., under det den ofta omröres. Gröten upphälles, och resten af smöret tillsättes genast jämte kryddorna, den skälade och malda mandeln samt de väl sköljda, förvållda och urkärnade rusinerna. När gröten är kall, iröras de uppvispade äggulorna och de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan hålles i smord och brödbeströdd pajform och gräddas i ordinär ugnsvärme.

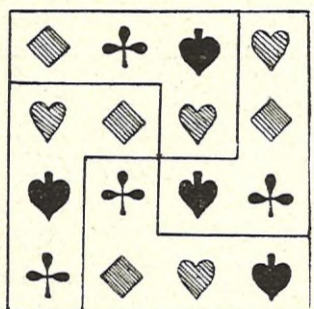
Hvilka äro de och hvar finnas de? Lösning insändes, undertecknad med namn och adress till Red. af Idun senast den 16 juni 1912. Å kuvertet bör angifvas priståfling n:r 22. De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:sta pris: en försilfrad bägere eller också böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor.

VECKANS PRISTÅFLING.

PRISTÅFLING N:R 22.
FEM BERÖMDA STATYER.

LÖSNING TILL PRISTÅFLING N:R 18. RIDDARENS BANÉR.

Vid den företagna granskningen af de insända lösningarna ha de tio först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa priserna: Första priset: Fru S. Kjellberg, Göteborg. Andra priset: Fr. Elsa Lagerqvist, Åbo, Finland. Tredje till och med tionde priset: Herr Valdemar Kvick, Örebro; Fru Agnes Forssén, Mattisudden; Fru Daisy Bernhardt, Stockholm; Fr. Ulla Ericsson, Falun; Fröken Emma Hellqvist, Hernösand; Fr. Leila Löfström, St. Petersburg; Fr. Gunhild Dyrssen, Karlstad; Fru Gerda Lithner, By, Håsjö.

TIDSFÖRDRIF.

GÅTA.

Hur pass musikalisk behöfver man vara för att kunna skala en apelsin? Mångårig prenumerant.

SNIGELN.

En snigel kryper uppför ett tolf meter högt hus. Hvarje dag kryper han fyra meter uppför men hvarje natt tre meter nedför igen. Huru många dagar behöfver han för att nå husets takås?

H. R.

RÄKNEGÅTA.

En far gaf hvar och en af sina söner en slant att roa sig för. Den yngste fick dubbelt så mycket som sin närmast äldre bror, denne dubbelt mot sin närmast äldre bror, o. s. v. Hade fadern haft en son till, hade hans utgift blifvit kr 7,75. Huru många söner hade han och hur mycket fick hvar och en af dem?

MJÖLKGUMMAN.

En gumma som sålde mjölk hade icke andra kärl att mäta med än ett 5-liternmätt och ett 3-liternmätt. Då kom en person och begärde att få 1 liter mjölk. Huru kunde gumman mäta 1 liter med de mått hon hade? (Fru Fredrique).

GÅTFRÅGA.

Hvad är egentligen en kyckling, då han kryper ur skalet?

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 22.

IFYLLNINGSGATAN: Selma Lagerlöf: 1) Syrien, 2) Bertil, 3) Sylvia, 4) Njemen, 5) Stefan, 6) poppel, 7) Neckar, 8) Tanger, 9) Avesta, 10) Pregel, 11) Ludvig, 12) Löfsta, 13) buffel.

Tro ej att det är likgiltigt, hvilket munvatten Ni använder. Begär alltid det som äger vederhäftiga intyg och som förordas af läkare nämligen F. Paulis Azymol med vätesuperoxid.

Använd intet annat afföringsmedel än Vasens (f. d. Nordstjernans) Laxérmarmelad, så undvikes till följd af dess behagliga smak allt bråk vid intagandet. På alla apotek.

Att lära barn stavfa och läsa blir ett nöje, om de få en Star skrifmaskin att lära sig bokstäverna på. Star sändes utan köptvång på prof och säljes äfven på afbetalning. Katalog gratis från A. B. Affärssystemets Kontorsutställning, Birg. Jarisgatan 18, Sthlm.

ALLA SNALLA BARN.

VÄLSMÅKANDEN... NÄRVAJDE...

THULE
FÅ MORGON OCH AFTON
THULE-CACAO

RÄKNEGÅTAN: 24 dagar.
LÄNKÅTAN: Almanackan: al, alm, Alma, man, an, ana, mana (på), ack, nacka, kan.
REBUSEN: Lotet består.
GÅTFRÅGAN: Det var hennes son.
ORDGÅTAN: Ljus, ljud, ljuf.
GÅTA: Process.

»Det är en fröken, som söker frun, sade jungfrun i salsdörren.
Fru Alice kastade af sig förklädet, drog ett tag i håret och steg in i förmaket, där en ung flicka med käckt utseende tagit plats i en bekväm stol.
Vid värdinnans inträde sprang hon glädt emot henne med framsträckt hand.
»Nej, se Berna! Så innerligt snällt af dig att titta upp!»
Fru Alice såg öfvertygande välkomstleende ut, och den allvarsamma hvardagsminnen var i ett slag försvunnen.
»Hur i alla dar kan du ta dig ledigt nu?»
Berna fäldt var anställd på ett advokatskontor med 150 kr. per månad. Hon var inackorderad hos en fru, som egentligen bara hade henne för sällskaps skull, och hon hade eget rum, god mat, ordentlig uppässning och moder-

MAN SKALL ALDRIG SAGA ALDRIG.

Det ringde på tamburdörren. Mätte bara ingen komma och hindra mig nu, tänkte fru Alice, där hon med ett stort hushållsförkläde för sig höll på att ordna i skåpen för höstrensningen.

Köp Schweizer Broderier

Sändas direkt från Schweiz tull- och portofritt till bostaden.

Klädnings från Kr. 19.80. **Blusar** från Kr. 5.65.
Barnklädnings från Kr. 12.50.

Bästa Schweizer-broderier på baptist, voile, ylle och de modernaste sidentygerna.

Rekvirera redan i dag. Profver och Paris-modeplanscher, fås gratis.

Profver på våra sista Schweizer-sidentyger äfven gratis på begäran.

Schweizer & Co., Luzern A 10 (Schweiz).

Begär COLMAN'S BLÅELSE

I tärningar och påsar.

Gör linnet hvitt som snö.

J. & J. COLMAN, Ltd., LONDON, ENGLAND.

»Du är en slarfver, kläderna hålla aldrig, och dina skor se gräsliga ut. Jag skall lära dig göra dem riktigt fina:

Stryk på litet VIKINGKRÄM med penseln, tag Glansborsten Viking och borsta ett par tag med borsidan och därefter ett par tag med polérsidan, så är det blankt. Men kom ihåg att det måste vara VIKINGKRÄM, ty andra sorter förstörela lädret och blanka ej så bra.

VIKINGKRÄMEN är på grund af sin säregna, fullt vetenskapliga sammansättning ett ypperligt läderskyddsmedel, som bevarar lädrets naturliga smidighet, skyddar det för atmosfärens inflytande och väsentligt förhöjer skodonens hållbarhet. Vikingkrämen är ytterst lättputsad; den klibbar ej, utan ger hastigt en glatt, smetfri glans. Den aflagrar ingen hårdnande, läderförstörelse beläggning, utan utbreder sig ytterst tunn, hvarigenom lädrets struktur och utseende som nytt bevaras. Förbrukningen af Vikingkräm har på 10 år 100-dubblats. Millioner förbrukare berömma den. **Dålig, felaktigt sammansatt skokräm är sämre än ingen, ty den förstör lädret. Begär uttryckligen VIKING och tag ingen annan.**

INDUSTRI-AKTIEBOLAGET VIKING, ÖREBRO.

Insänd genast denna kupong jämte ett 10-öres frim. till porto så erhålles gratis vår bok »Fotbeklädnadens vård».

Idun

LIEBIG'S Köttextrakt

är ett naturligt hjälpmedel för köket, ty det består uteslutande af koncentrerad buljong, utan några som helst främmande tillsatser. Dess ovanskliga renhet och äkthet står under ständig kontroll af framstående vetenskapsmän.

Ensambörsäljare för Sverige: Ivan Wahlstedt & Co, Stockholm, Göteborg.

Under

Juni, Juli och Augusti

är

Iduns Expedition

öppen

Lördagar kl. 9-3. Öfriga hvardagar kl. 9-4.

Sahlin, Eslof prisbelönta Goss Flick & Barnkläder. Landets förnämsta fabrikat. för alla åldrar, till alla priser.

Säsongs nyheter hos ensamförsäljare i alla städer samt

Sahlin Kungsg. 45, Göteborg. Sahlin Söderg. 18, Malmö.

lig vård i god bemärkelse för den moderata summan af 75 kr. i månaden. Också var Berna nöjd med sin tillvaro, trifiedes med sitt arbete och tyckte, att världen var en mycket angenäm vistelseort.

Fastän fru Alice inte egentligen hade tid att sitta och prata bort någon stund i dag, då det var så mycket att göra, kunde hon inte hjälpa, att Bernas besök verkligen glädde henne.

Alice hade som ofigt haft en liknande plats, och det var af öndligt intresse för henne att genom Berna få del af hvad som hände ute i världen och mest, hvad som angick deras gemensamma intressen.

»Hvarför jag kommer nu, frågar du,» log Berna. »Jo, ser du, jag tog med mig hemarbete, som jag kan göra i kväll lika bra och tog mig ledigt — ja, naturligtvis med häradshöfdingens goda vilja — för att få ekipera mig vid dagsljus, förstår du. Ty man måste ju ha litet snyggt att sätta på sig i vinter också.»

Berna såg nonchalant på sin vackra, blå klädespromenaddräkt, och plymen i den eleganta toquen svepte långt ner, då hon böjde på huvudet.

Fru Alice fick ett vemodigt uttryck i ögonen, och Berna märkte, att hon hade ett bittert drag kring munnen. »Du är alltid så vackert och fint klädd, Berna,» sade hon stilla. »Hvad du är lycklig, som kan göra, som du själf vill.»

»Men nu ska vi ha oss en tår kaffe, medan vi prata,» fortsatte hon i munter ton, »och så skall du ta af dig boan, för annars blir du för varm, när du kommer ut.»

»Hör du Alice,» sade Berna, när hon satt sig bekvämt i soffhörnet med en kudde bakom ryggen, »nu måste du råda mig, hur jag skall göra, för du har så god smak, och så är du alltid så praktisk.»

Ur sin eleganta lilla handväska tog hon nu en hel massa proffer på tyger, siden, färgställningar och modeller, och damerna inlätto sig på allvarliga öfverläggningar om Bernas nya vinterdräkt. Det var just inga billiga saker Berna valde emellan, men så hade hon ju också råd att kosta på sig, hvad hon tyckte om.

Alice hade just dagen förut tagit upp sin mörkblå vinterhabit från mallären och funnit den någorlunda passabel, fast den gick på tredje vintern. Inte var det precis roligt att jämt gå tre, fyra år i samma dräkt, men hon visste ju, att hennes man inte hade så god råd, och därför hade hon så småningom lärt sig att resignera och betraktade numera sig själf som utom räkningen, när det gällde depenser för vackra och stilfulla kläder och damkonfektion.

När Berna ändligen bestämt sig för en prune-färgad, ytterst chic modell, lade hon med ett belåtet leende ner alla sina tygproffer och kastade med en vårdlös rörelse väskan i det andra soffhörnet. Nu hade hon fått den saken klar och hade åter tanke för något därutöver.

»Ursäkta mig ett ögonblick, Berna lilla, jag skall bara gå ut efter brickan.»

Alice reste sig hastigt, och det föreföll Berna, som om hennes röst skälft en smula.

»Ahjo,» tänkte Berna för sig själf, »det skall nog inte vara så roligt för den stilliga Alice att behöfva gå så där halfpauvre, när hon varit van att klä sig så pass, som hon alltid gjorde förr i världen. Nu har hon minnsnat andra dagar.»

Berna reste sig, så att sidenunderkjolen rasslade, och hon kände ett djupt medlidande med husets fru samt tackade Gud, att hon inte var i hennes kläder.

Men när Alice strax därpå återkom med en apptretande kaffebriчка, kunde inte ens Bernas skarpa ögon upptäcka ett spår af den strid, hon utkampat i ensamheten därute.

Sedan Berna gått, dröjde ännu en svag doft af viol kvar i förmaket. Mekaniskt tog fru Alice och rättade på stolarna och ställde i ordning på bordet, som röjts af för Bernas alla proffer.

Hon rådde inte för att alla de där läckra färgerna och stilfulla modellerna väckt hennes tankar på elegans och smak, och när hon åter tog itu med sina skap var det med intresselösheten hos en maskin, som blott utför det arbete, som fordras af den utan spår af egen vilja.

»Pengar,» tänkte Alice. »Den som ändå hade litet pengar! Hvilken skillnad i tillvaron!»

förbehåller sig redaktionen oinbegränsat befogenhet att uteläsa de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret å någon af här nedan införda frågor, som insändes till redaktionen senast 6 dagar efter denna nummers dato, ett pris af 10 kronor.

N: 126. Iduns mångkunniga läsarinor frågas hvarest man under sommarmånaderna kunde utbilda sig till lärarinna i arbetsstuga.

Finska. N: 127. Har gift småskollärlära rättighet söka ordinarie småskollärlärarinnetjänst? Ung gift lärarinna.

N: 128. Frågas om någon af Iduns erfarna läsarinor vet och godhetsfullt ville säga mig något medel att utrota svartmyror, som äro mycket besvärliga i trädgården.

Prenumerant. N: 129. Vill någon af Iduns läsare gifva mig ett råd, hvar jag skall kunna utbilda mig till massörka; finnes det något institut i Göteborg? Huru lång utbildningstid? Huru stora omkostnader? En villrådig.

N: 130. Vill någon godhetsfullt upplysa om någon praktisk skola, helst i mellersta Sverige, passande att genomgå för en 26-årig trolöfvad flicka från landet och som sedan skall förestå ett bättre hem i stad. Har tänkt på Karlskoga praktiska skola men önskade få veta någon mer att välja på.

En tacksam flicka. N: 131. Kan någon af Iduns läsarinor gifva mig ett godt råd? Är det passande att mottaga en högt stående person, som kommer på besök i och för en tjänstesak, med ett »välkommens!» Tacksam för upplysning vore

Ung fru. N: 132. Har tänkt anordna en större middag. Som matsalen är liten och personantalet ej kan minskas, måste den serveras vid småbord i ett par rum. Är det då värdinnans skyldighet, att placera sig vid det bord, där förnämsta manliga gästen sitter? Skall äfven värden sitta vid samma bord frågor

Ung fru. N: 133. Finns det någon bra handbok i pappslöjd?

X. N: 134. Ett ungt par, som tänker sätta bo, frågar härmed Iduns erfarna läsarinor, huru de skola uppdelade årsinkomsten — 2,000 kr., längre fram 3,000 kr. Huru mycket får gå åt till hyra, föda och kläder? Hvad kan ett 2 personers hushåll i en storstad gå till? Mycket tacksam för hvarje godt råd är

Mai. N: 135. Hvar i Stockholm kan man få lämna in handmåladt porslin till försäljning?

N. S. N: 136. Har tänkt försöka mig på att göra skisser till vykort. Hvar bör man i så fall skicka dem och hur mycket kan man beräkna få betalt för dem?

Elisabet. N: 137. Kan någon af Iduns läsarinor upplysa oss om huru vi skola kunna blifva skolkökslärarinor? Hvilka fordringarna äro? Hvilken skola som är den bästa och billigaste? Tacksamma för svar äro

Somliga. N: 138. Skulle någon välvilligt kunna lämna någon upplysning angående Nobelpristagaren professor Kochs medicinska föredrag om sköldkörteln, hvilket hölls i Vetenskapsakademiens hörsal den 11 dec. 1909. Undrar om det gifvits ut i tryck och på hvad sätt man då skulle kunna få det.

Strumpatient. N: 139. Vore tacksam om någon af Iduns erfarna läsarinor kunde säga mig bästa sättet att utan ontampetering aflägsna väggohyra från en vägg?

Prenumerant. N: 140. Finns det någon utaf Iduns många läsare som kan upplysa om man är bunden vid sin man längre när han har varit i Amerika öfver 10 år och aldrig skrivit eller låtit höra utaf sig på denna tid, så att man vet hvarken om han lever eller är död. Vore tacksam för upplysning för ingående af nytt äktenskap.

Prenumerant. N: 141. Kan någon af Iduns ärade läsare upplysa mig om hvar man kan få lära syltning och inläggning af frukt samt hvad en sådan kurs kan kosta. Tacksam för svar. Agda.

N: 142. Hvar är bäst att lära växtfärgning? Har hört att det finnes en dylik kurs i Mora, men under hvilken adress skall man skicka sin ansökan?

Väfvärska. N: 143. Vore mycket tacksam för upplysning om huruvida det anordnas några sommarkurer i mejeriskötsel. Ingår mejeriundervisning i kurserna vid Nääs?

N: 144. En svensk familj, bosatt i Finland, frågar härmed om någon af Iduns läsekreter kunde uppgifva hvad kostnaden för skolgång i statens läroverk i Stockholm samt ordentlig inackordering stiger till i månaden för gosse och flicka i 11—12 års åldern? Finnes det något skolhem eller dylikt, där verkligt moraliskt stöd och skydd kunde påräknas? Vi ha små resurser, men önskade gärna få våra barn skolade i Sverige, då språkförbistringen är svår och tiderna osäkra i Finland.

Flerårig prenumerant.

N: 145. Hvar är bästa platsen för en flicka af godt hem att få lära sig barnavård? Är »Barnavård» vid Hornsgatan i Stockholm lämpligt? Finnes annan dylik anstalt event. i förening med husmodersskola som kan passa mig? Hvarthän skall man vända sig? A. K.

N: 146. Hvar kan man få lära kransbinderi och hvad kostar en dylik kurs? Kerstin.

N: 147. Kommer att vistas i Berlin sista delen af december månad och skulle gärna därifrån vilja företaga en rundresa söderut under första hälften af januari. 300 kr. har jag anslagit till resan. Skulle någon vidtberest läsare vilja göra upp en resroute jämte kostnadsberäkningar vore jag synnerligen tacksam. Torvald.

N: 148. Kan någon i norra Italien berest och med förhållandena därstädes initierad person lämna adr. på en lämplig plats (stad eller landsbygd), där en mindre bemedlad dam, som önskar söka bot för en långvarig bronchialkatarr, skulle kunna få billig inackordering.

Något språkkunnig.

N: 149. Frågas härmed, om någon af Iduns läsare kan gifva upplysning om, huruvida i landet finnes någon eller några flickpensioner, motsvarande dem, som förr funnos å Rostad, Hjulsta eller Ström.

Prenumerant på Idun. N: 150. Finnes någon af Iduns många läsare som kan gifva ett godt råd angående någon diskapparat. Finns någon, som själf har pröfvat någon sådan, är den praktisk och tidsbesparande för ett hushåll på 30 personer och kan den sålunda anses betala sig? Är »Solator» den förnämsta, hur dyr är den och hvar finnes den att få? Tacksam för alla upplysningar är

Husmor på landet.

Den friskaste och sundaste kvinnan är den vackraste

Detta är en sanning som ej jävas av de konstmässiga undantag, som de modärna skönhetsmedlen ibland kunna åstadkomma, men som föga tåla vid att synas närmare i sömmarne. Sminnets rodnad kan ej utgård jämförelsen med hälsans rosor, målade ögonbryn stå sig slätt vid sidan av ögon som stråla av hälsa och levnadslust, ett blekt ansikte kan vara högst intressant men det är avgjort mindre tilldragande än det, som färgas av livets sunda vätskor.

Den kvinna som vill bibehålla sin skönhet eller avhjälpa och dölja brister i sitt utseende, måste framförallt värda sin hälsa, värda den genom ett föruftigt levnadsätt och en föruftigt diet. Förståndelser i detta avseende äro lika farliga för kroppens yttre företreden som för organismens normala inre funktioner. Och därmed även för sinnets jämvikt och själens behag. Blodbrist, glanslös blick, kantiga former, bristande hållning på kroppen och många andra skönhetsens motsatser äro oftast att hänföra till detta enda: ömlämplig diet. Och där så är fallet ges det inte mer än en utväg att återvinna eller förvärva det som saknas, nämligen att ge kroppen den sunda näring den behöver, för att den skall kunna utveckla sin fulla livskraft.

Ett näringsmedel som i ovanligt hög grad besitter de egenskaper som härvidlag tarvas, är den alltför länge så förbisedda havren. Havregrynsgröt är dock numera erkänd som ett av de bästa medel att ge kroppen hälsa och därmed även den fägring som alltid åtföljer hälsan. Konsumtionen av havregryn är också numera stadd i en oerhört snabb stegring inom alla samhällsklasser, i vårt land som i utlandet och aldeles särskilt i England, ett land, vars kvinnor äro kända för att mer än andra taga vara på de resurser som erbjuda sig för att förvärva och bevara hälsa och kroppslig såväl som själslig charm.

AXA HAVREGRYN i originalpaketer

beröres icke av någon före paketets öppnande. Allt arbete med havren sker mekaniskt från och med transporten från fartyg till rensningsmaskinerna samt hela proceduren genom kvarnen tills de varma, vällyktande, torra grynen falla direkt in i paketerna, vilka omedelbart förseglas. Samma förhållande är det naturligtvis med de grynen, som packas i säckar, men från säckarne skola de ju sedan i butikerna försäljas och vägas upp i småportioner. Då har man oftast ingen garanti för att få en ren, hygienisk och aptitlig vara, utan riskerar tvärtom att grynen fått lukt och smak av andra i speceributik befintliga varor. Med varje förpackning medföljer recept och råd för tillagning af 17 olika havrätter. AXA Havregryn äro utan överdrift erkända såsom varande världens finaste havregryn, beträffande såväl näringsvärde, arom, lättsmälthet, lättkokhet, dryghet och hygien. Ständig kontrollant: Stadskemisten Hr Dr J. E. Alén, Göteborg.

FRÅGOR

ENHVAE läsare af Idun äger rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Dock

Islands-hästar

af prima beskaffenhet säljas för leverans Augusti—September. Närmare meddelanden, ill. broschyr och intyg frkopers sändes på begäran. Agronom A. E. COLLIANDER, Göteborg.

Winborgs TORRA GULA SENAP "Extra Superfine" på bleckburkar med gul etikett, jämn god med den bästa importerade och prisbelönad med Guldmedalj för "framgångsrik täflan med utlandet". Tillagad Senap i glasburkar, Vinättika, Vinaigre, Specialsoja m. m. Försäljes af Herrar Specereri- och Viktualiehandlande. A. B. TH. WINBORG & Co., Stockholm. Kungl. Hofleverantör.

ÄGG-konserveringsmedel GARANTOL behålla ägg friska öfver ett år. Garantolägg framhållas före andra konserverade och kunna användas för alla ändamål. Renlig och tillförlitlig konservering. Tusentals rekommendationer. Minsta förpackning för 120 ägg! 30 öre. Större förpackning till i förhållande billigare priser. Försäljes i parti och minut. Herm. Meeths A. B., STOCKHOLM. Begär prospekt! Ett försök skall visa Eder att balnjutarna hjälpa mot gissnande träbäljor. Pr ask å 100 st. 1 kr. Skrif genast till S. A. W. Sundelin, Göteborg.

Pröfva TUPPENS ZEPHYR och Ni köper ingen annan. Obs! Blus- och Skjorttyg utbudits och försålts under benämning: Tuppens Zephyr, anmodas allmänheten att noga efterse att varan på hvarannan meter är försedd med skyddsetiketten: Tuppens Zephyr Absolut Ljus- och Tvättäkta. Norrköpings Bomullsväveri Aktie Bolag. Den svenska Hattnälen Mode de la Suède.

Dagens mest brännande fråga är problemet att fastsätta en hatt utan att sticka ut nästans ögon. Efter en längre tids experiment hafva vi löst frågan och konstruerat en hattnälen, som ej ger igenom hatten men ändå fäster den. Genom att använda tvenne böjda nålar erhålles ett bestämtdt läge äfvensom stadighet. Denna anordning gör att nålarna ej vrida sig, då man sätter dem i hatten. Spetsarna placeras i hattens kulle och göra där ej någon förtret. Nälarna verka genom sin enkelhet konstnärligt och fint och levereras i olika modeller såväl förgyllda som försilfrade till pris af resp. Kr. 1.25 och 1.—. terförsäljare hög rabatt. Begär omgående prospekt och prof, som sändes omgående mot postförskött. Hattnälsaffären Mode de la Suède. Hornsgatan 26 - Stockholm. Riks 115 91. Allm. 34 23. Telegr.-adr.: Autoswede.

JOHAN NORDLING:

QUASI UNA FANTASIA

EN BEETHOVENROMAN
5:e UPPL.

SILJAN

EN BOK OM SVERIGES
HJÄRTA
27:e-30:e TUSENDET.

DET EVIGT KVINNLIGA

BLAD UR SKISS-
BÖCKERNA
4:e UPPL.

VERA

EN BERÄTTELSE
5:e UPPL.

"Här i Sverige är Johan Nordling numera, genom Siljan och Quasi una fantasia, helt enkelt en af våra mest omtyckta författare".
Attonbladet.

VIODOL-TVÅLEN är genom sin ypperliga sammansättning af de finaste ingredienser en verklig skönhetsvärd.

Prenumerera på Barngarderoben!

Begär
Flensburgs
kontrollerade
Fjäder & Dun

i plomberade påsar. De utgöra säkerheten för trygghet i öfverarbetad, ångad, reff (var; arsenikfri) Finna hos handlande. Plomb. & garantisedel äro märkta Flensburgs Fjäderserser. Malmö, 24.

Nyttig reklam.

För att gifva en hvar husmoder direkt anledning att försöka det omtyckta Ido-kaffet lämnas tillsvarende reklam i prima tesked gratis till hvarje 1/2 kg. paket å 60 öre. Växtkaffet IDO är nutidens bästa ersättning för det skadliga och orimligt dyra bönkaffet. Användes enbart eller blandadt med vanligt kaffe. Anbefalles af framstående läkare. Kontrollant 1ste Stadsläkaren Doktor Formmark handlande.
Svenska Kaffe-Industri A.-B., Malmö.

VID VÄSTKUSTEN nära station och Varberg uthyres å vackert landställe vid vattendrag 4 möbl. rum, kök m. m. för sommaren eller längre tid. Billigt pris. Svar till »H.», Askloster.

Rikhaltiga variationer. Begär prisk. Tidaholms Bruk, Tidaholm. Kungl. Hofleverantör. Försäljningsmagasin: Mästersamuelsgatan 38, STOCKHOLM.

Tionde häftet

af "Moster Emmas" väfbok, antika lättväfda mönster i fyra skaff (äfven användbara till broderi) för mattor, gardiner, möbelytter, bonader m. m. Erh. mot 1 kr. 35 öre i postanv. från Moster Emma, Kneippbadet.

En bok "Om dekoration och måtning" jämte fullständiga färgskalor sändes gratis och franko till enhver af Iduns läsare, som är intresserad af att med ringa arbete och med lysande resultat på otroligt kort tid själf måla och lackera gamla och nya möbler m. m. Inskänd. Er adr. till Le Ripolin, 24 Smålandsgatan, Stockholm.

För den ekonomiska husmodern utkommet i varje bokhandel.

ANVÄND ALLT!
KOKBOK innehållande 272 RECEPT för ÖVERLEVORS ANVÄNDANDE samlade och utgivna av Yvonne.
E. Lundquists Bokförlag, Stockholm.

Väggohyra

kan ej existera i de rum och möbler, där bestyrkning med Odium ägt rum.

dödar såväl vägglösen (skäktor, kakelacker) som deras ägg samt förstör deras näringskällor. Efter utrotning med Odium kunna de således ej mer förekomma. Odium är luktfritt och oskadligt för tyg, färg och trä. Erhålls i fl. å 1.50 och 0.60 å Apotek, i Färg-, Kem. affärer eller från

Tekniska Fabriken ODIUM, Malmö.

SURR PATENTERADT FLUGFÖNSTER

garanterar ständigt frisk luft i Edra sofrum, hindrar icke glasfönstrets öppnande eller stängning, och skadar icke fönsterkarmen. Lätt att anbringa för enhver. Pris från 2 kr. Prospekt och närmare upplysningar på begäran från AUG. WIBERG, Eskilstuna. Riks 179. Återförsäljare antagas på alla platser.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

PLATSEN som BAGERIFÖRESTÅNDESKA vid Piteå Hospital och Asyl blir ledig den 5 aug. Löneförmanerna äro 400 kr., anstaltens kost jämte 125 kr. i kostförbättringspenningar, möblerad bostad med lyse och bränsle samt tvätt. Ansökningar med betygsskrifter insändas före juni månads utgång till Hospitalskontoret.

BILDAD FLICKA, ej för ung, fullkomligt skicklig i all finare matlagning, inläggningar o. dylikt, samt van att förestå ett hushåll, sökes till landställe, nära stad, där underköksa finnes. Svar med betyg o. helst fotografi sändes till Öfverstinnan S. Ewerlöf, Rönneholm, Malmö.

KVINNLIG STUDENT kan erhålla plats såsom elev på apoteket Ornen, Stockholm.

EN FLICKA eller barnlös änka, 20 å 30 år, enkel, anspråkslös, ordningsfull, frisk och hurtig, med godt sätt och utseende, vänlig och glad, skicklig i matlagning samt något kunnig i eller fallen för sjukvård får god plats hos äldre herre. Sommaren vid badort. Skepparegatan 21, 2 tr. höger kl. 10 -3. Skriftliga och muntliga rek.

HOS ÄLDRE, barnlös, enkel familj finnes plats för en ung, frisk, snäll, anspråkslös flicka med vänligt och godt sätt att jämte en förutvarande sådan biträda vid alla i ett litet hushåll förefallande göromål samt vid en mindre telefonväxelstation. Lön: fritt vivre samt 10 kr. i månaden. Svar till »Telefonstationen», Svenljunga.

EN ANSPRÅKSLÖS men hurtig flicka, från ett godt hem, som är fullt kunnig i enklare matlagning, har häg för hemmets skötsel och vill medfölja till landet, får god plats till den 1:sta juni i affärsmannafamilj där barnfröken finnes. Svar till »H. W.», Iduns exp.

EN LÄRARINNA, som är van lära barn innanläsning efter stafmetoden (ej ljuda), önskas för tiden 9 juni till 13 juli å en större hergård två timmars väg från Stockholm för att läsa 3 timmar dagligen med en 9-årig gosse. Allt fritt samt vänligt bemötande utlovas. Svar med uppgifna lönevillkor torde sändas (helst åtföljd af foto.) till »Kaptan K.», Stockholm p. r.

ANSPRÅKSLÖS GUVERNANT, musikalisk och fullt kompetent att undervisa större flickor i vanl. skolämnen och språk samt musik, sökes 1:sta sept. till landstället i södra Sverige. 2 läxlag, äldsta 5:te klass. Upplysning med lönepret. och foto. sändes märkt »H. H.», Iduns exp.

BILDAD FLICKA, van vid sjukvård, erhåller god, väl afl. plats att vårda nervsjuk dam i Sthlm. God karaktär och hängifvet arbete värderas mera än omfattande sjukvårdskurs. Svar till »Nervsjuk», Allm. Tidningsk., Gust. Ad. torg, Sthlm.

VID BRUK i Värmland, disponentfamilj, får för kommande läsår, undervisningsvan, musikalisk, helst tysktalande lärarinna plats. Tre elever mellan 8-9 år. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsg. 34, 1 tr. ö. g., Sthlm.

BILDAD, representabel, vidsynt kvinna (25-32 år), som verkligen kan sköta ett hushåll och ett hem (helst musik-kunnig) erhåller god framtidsplats hos äldre ämbetsman utan fru. Svar märkt »Augusti A. B.», med foto. och betygsskrifter insändas under adr. S. Gumellii Annonbyrå, Sthlm f. v. b.

TILL HÖSTEN erhåller undervisningsvan, god lärarinna plats hos familj på landet att läsa med 2:ne flickor 11-13 år. Den sökande skall kunna undervisa uti sång och musik. Svar med lönevillkor, betyg och foto. sändes till »Ämbetsmannafamilj», under adr. S. Gumellii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

YNGRE PIANOLÄRARINNA kan under sommaren mot fritt vivre få plats i fin familj, boende vid Askimsfjorden. Familjemedlem. Tillfälle till tysk konversation. Svar till »Salta bad», S. Gumellii Annonbyrå, Göteborg.

KVINNLIG SJUKGYMNAST kan i bättre barnhem genast erhålla god plats på enkel badort nära Brüssel. Godt tillfälle att lära franska. Svar till Fru Walter Schulz, Göteborg.

FRAN 1 JUNI får ung, bildad, enkel flicka plats som husmoders hjälp vid mindre landtbrukerhem i Uppland. Jungfru finnes ej. Lön 12 kr. i mån. Svar till »Eget rum», Postkont. Odeng., Sthlm.

ENKEL, bättre flicka, väl kunnig i enklare matlagning och bakning och inom hus förefallande göromål får plats att sköta mindre hem där jungfru finnes. Svar med betygsskrift och foto. (som återsändes) till Ringparken 80, Saltsjöbaden.

EN DAM fullt kunnig i klädsömnad, med praktisk erfarenhet och med naturlig smak för konstnärligt enkla kläder samt något kunnig i engelska får genast bra plats i London hos svenska om ref. sändas pr post till Miss Clair, 102 High Street, Kensington, W.

A MINDRE BRUK i Värmland får lärarinna plats för kommande läsår, elementarbildad samt mindre seminarium önskvärd, undervisningsvan i skolämnen och musik. Elever två, 7 och 8 år. Svar till »Undervisningsvan 1912», med löneanspråk och ref. lämnas snarast till Iduns exp. f. v. b.

LÄRARINNO, värd., sjuksköt., kontors-, sällskaps-, hushålls-, barnfröknar få goda platser gm Norra Inack.-Byrån, Malmkillnadsgr. 27, Sthlm.

ELEVER emottagas vid Ameli Pjästads Gobelväveri, Arvika.

En bättre flicka, som vill sköta en lam flicka

och läsa med barn erhåller plats den 1:sta nästa juni. Torde anmäla sig hos Baronessan May de Wendel, Haga Kyrkogatan 14, Göteborg. (Riks. 3756.)

Barnfröken,

enkel, musikalisk, önskas till vacker plats i Norrland. Svar till »Norrland», Iduns exp. f. v. b.

För Sjuksköterska

med uppgift att jämte värden af fattiga sjuka med råd och hjälp finnes plats i Falun från den 1 nästkom. juli. Lönevillkoren äro tills vidare 1,000 kr. pr år. Ansökningar ställda till Fattigvårdsstyrelsen i Falun och åtföljda af frejde- och åldersbetyg samt betyg från förut innehafda platser insändas till Fattigvårdsstyrelsen Lindgren. Falun i maj 1912.

FATTIGVÅRDSSTYRELSEN.

EN SKICKLIG KOKERSKA använder helst Klafreströms spislar. Dessa baka bättre än alla andra, då ugnen uppvärms fullkomligt jämt. Begär prisurant, gratis och franko från Bruket, Klafreström.

PLATSSÖKANDE

VÄRDINNEPLATS önskas i september af bildad dam. Kunnig i ett hems skötaende och att handleda tjänare. Talar engelska. Blid och godt humör och varmt rekommenderad från föregående mångårigt plats. Svar till »Godt lyne», Iduns exp., Sthlm.

UNDERVISNINGSVAN, musikalisk lärarinna söker plats för kommande läsår. Goda betyg. Svar »Barnvärd», Sv. Telegrambyrån, Sthlm f. v. b.

TVA BÄTTRÉ FLICKOR önska komma i god familj, som fruns hjälp och sällskap. Betala gärna något. Vilja anses som familjemedlemmar. Svar till »S.», Iduns exp.

EN FLICKA önskar komma i bättre familj, som fruns hjälp och sällskap. Vill anses som familjemedlem. Betalar gärna något. Svar till »1912 B.», Iduns exp.

EN FLICKA som genomgått 7 kl. elementarskola önskar under sommaren komma på landet och undervisa mindre barn. Svar till »Ordentlig», Iduns exp.

SPRÄKK. LÄRARINNA vid kommunalskola önskar mot fritt vivre o. resor sommarplats. Något musik. Studerat utomlands. Svar till »X. Y. Z.», Hvetlanda.

FÖR att praktisera i alla hemmets sysslor önskar flicka plats i ett godt och väl ordnat hem. Är frisk och van vid arbete samt har genomgått flera praktiska kurser. Svar till »Mid-sommartös», Iduns exp.

ENGELSKTALANDE LÄRARINNA önskar sommarplats. Svar märkt »G.», Iduns exp.

PLATS Å KONTOR, helst brukskontor, sökes af ung flicka, kunnig i dubb. Ital. bokh., handelskör. m. m. Fritt vivre och en liten månadslön önskvärd. Är äfven kunnig i finare klädsömnad och handarbeten, villig att hjälpa till i familjen. Prima betyg och rek. Tacksam för svar till »Pliktrogen 25», Iduns exp. f. v. b.

FLICKA, som genomgått handelsskola och är kunnig i maskinskrifning, önskar plats på kontor, eller och i familj såsom husmoders hjälp. Svar till »E. B.», Specerläffaren, Öfre Majorsgatan 3, Göteborg.

BILDAD FLICKA önsk. medf. på resa såsom sällsk. och hjälp. engelsktal., resvan, fina ref. Svar till »21», Dag. Nyh., Gust. Ad. torg, Sthlm.

ANSPRÅKSLÖS prästdotter, studentiska, folkskollärarinna, önskar plats öfver sommaren. Äfven husliga göromål. För lättare plats fritt vivre, fria resor. Svar till »Sommarplats», Tidn.-kont., Södermalmstorg, Sthlm.

UNG FLICKA, elev af Richard Anderssons musikskola, van musiklärarinna önskar komma i familj på landet under sommaren för att undervisa en eller flera elever, nybörjare eller något försigkomna. Fritt vivre samt någon ersättning önskvärd. Svar till »Musikalisk», Rönneholm p. r.

TJÄNST I HUSHÅLL i södra Europa önskas af 30 års svensktalande fruntimmer. Svar till »L. J.», Iduns exp. f. v. b.

UNG, bildad flicka önskar att som hjälp och sällskap medfölja äldre dam till badort eller på resa. Kunnig i handarbete och husliga göromål. Svar till »G. A.», Iduns exp.

SKICKLIG undervisningsvan lärarinna söker plats. Vidare Norra Inack.-Byrån, Malmkillnadsgr. 27, Sthlm. Riks. 85 65. Allm. 111 87.

Bättre, hushållskunnig flicka

önskar öfver sommaren plats som husmoders hjälp och sällskap. Svar till »Fritt vivre», Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

Undervisningsvan gymnasist

i andra ringen önskar kondition under sommaren. Små pretentioner. Svar till »Dege», Sv. Telegrambyrån, Malmö, då närmare upplysningar meddelas.

INACKORDERING kunna 2-3 nervklena fruntimmer erhålla i ett enkelt hem med friskt läge i närheten af skog och sjöar i södra Dalarna. Svar till »J. A.», Iduns exp.

PENSION »HELMERHUS», Köbenhavn, anbefalar eleganta Værelser för utbildt, kortere ell. længere tid. Studierede 51 ved Raadhusholmspladsen.

ENGLISH GENTLEWOMAN (Certified teacher) receives ladies, (large house, garden). Address Mrs Rapley, 11 Thurlow Road, Hampstead, London N. W.

LISAKULLA HVILOHEM, Sätla, Västergötland, rekommenderas såsom lämplig sommarvistelseort. Härlig natur och erkändt god luft. Skogstrakt med sjö (sandstrand). Billiga priser. Vidare meddelar Fru Elisabeth Schultheisz, Sätla.

INACKORDERING erbjudes dem som ämna genomgå sommarkurser eller dyl. Bildad fam. Förstkl. hus. Piano. Badrum, el. ljus, värmel. Vidare ankefru Carl Dillner Hornsgat. 4 III, Sthlm.

INACKORDERING önskas af klen (ej lungsj.) herre, där han kan få något arbete med öfversättning ell. dyl. Svar till »Språk», Iduns exp.

KRISTIANOPELS HAFSBAD 1 juni-1 sept. Lugn rekreationsort. Pensionat under kvinnlig ledning. Mat pr dag kr. 1:75. Begränsadt antal helinack. å pensionatet 3 kr. pr dag. Varmbad, segling. Rum och prospekt genom badkammern, Kristianopol. Riks Fogelmara 3 A.

SOLHALLS PENSIONAT och HVILOHEM. Postadr. Vittsjö. Rikstel. 7. Prospekt och ref. på begäran.

STRANDBAD. För 1 å 2 flickor, 12-15 år, erh. fördelaktig inackordering 15 juni-15 aug. vid Skelderviken. Moderlig vård och tillsyn. Fru landskammer E. Ahl, Vexjö.

I privat hem med centralt läge å Ostermalm finnes rum att hyra under sommaren för längre eller kortare tid, event. Olympiska Spelen. Frukost och middag kan erhållas. Moderat pris. Vidare upplysn. skriftligen eller pr rikst. 0. 311 af 1-g, H-g. Sthllyleat. 63. Sthlm.

Inackordering kan erhållas från 1 juni (på längre eller kortare tid) ensamt eller deladt rum hos Fru Maria Plg-Gyllenbaga. Artillerig. 24, 3 tr. Allm. Tel. 222 23.

Schweiz! Waldheim, Bern.

Pension för unga flickor (16-20 år). Vackert belägen i en härlig park. Franska och tyska talspråk o. undervisning äfven i engelska, musik, målning m. m. Vinter- och sommarsport. Resor företagas till Italien och sommaren tillbringas i Alpina. Ref. och prospekt erhållas genom Herr och fru Olson, Arvika och fröken A. Bergqvist, Linnégat. 11, Göteborg.

Fru Gina Svensons Pensionat i Fiskebäckskil rekommenderas.

Graninge Hvilohem

i mellersta Värmland emottager gäster hela året om. Helt pension 4 kr. till 7 kr. Rikst. Molkom 43. Ref. i Stockholm: Allm. tel. 221 87.

Sommarinackordering i lärarfamilj i Marstrand.

I lärarfamilj, under sommaren bosatt i Arvidsvik invid Marstrand, mottagas tvenne skolynglingar. God omvårdnad och noggrann tillsyn. Lektioner i svenska, tyska, engelska, historia och geografi på skolans alla stadier samt i matematik å nederstadiet. Närmare underättelser af Läroverksadjunkten Karl Nordensson, Norrköping. Rikst. 16 58.

är på grund af sin välsmakande egenskap och sin milda säkra verkan med rätta det mest omtyckta afföringsmedel för såväl vuxna som barn och bör icke saknas i något hem. Det rekommenderas på det bästa af herrar läkare. Original-bleck-askar med 20 frukttabletter Kr. 1:— Varnas för värdelösa efterapningar! Begär därför uttryckligen LAXIN. Å hvarje apotek.

Konungariket Sachsen.
Technikum Mittweida
 Rektor: Professor A. Holz
 Högre tekniskt Lärverk för elektro- och maskinteknik. Skilda afdelningar för ingenjörer, tekniker och verkstätere. Elektricitets- och maskinlaboratorier. Instruktions-verkstäder.
 86:te läsåret. 3610 studerande. Program etc. kostnadsfritt gen. Sekretariatet.

Doktor J. Arvedsons kurs Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik, medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens o. rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet. Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran genom Dr J. Arvedson, adr. Odengatan 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet. Ny kurs börjar 18 sept. Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.

Med. Dr E. Kleens (ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 i. m. Nr 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp. Prospekt begäres ståelse under adress Saltsjöbaden.

Professor Cederschiöld behandlar med egna massagemetoder: Mag-, Tarm- (t. ex. långvarig förstoppning), Reumatiska- och Nerväkommer m. m. Näs-svalgkatarr lokalt med instrument smärtfritt. Grefteuregatan 22, Stockholm.

Vid **Professor Unmans Institut** börjar 1 okt. ny (ett-årig) kurs i Massage och Sjukgymnastik. Begär prospekt. Brunkebergsgat. 9, Stockholm.

SANITAS. Specialaffär för Sjuk- o. Hälsovårdsartiklar. Dambindor 95 öre pr puss., med lifband 1.25. Stickedade från 5 kr. pr puss. Sprutor, Skölkannor, Bröckband, Nappor o. Bindor. Landsortorder exp. omgående. Rek. från 5 kr fraktfritt. Odengatan 39, Stockholm.

Edra mjäll skola försvinnat tojakt om Ni dagligen använder **EAU DE QUININE** från Ed. Pinaud, 18 Place Vendôme, Paris.

verksamt mot **RAMIN REUMATISM** Till salu i apotek och kemikalieaffärer. Raminfabriken, Eslöv. Rikst. 91.

Mélanogène, Oïquemare — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader. Pris kr. 4.50. Endast i **Franska Parfymmagasinet,** 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Champoing (Majorskan Edmann, Varberg) är det yppersta reningsmedel för håret. Borttagare mjäll, ger styrka och glans. Förmästare Parfymaffärer.

Oatine-Crème är det förmåsta medlet att skydda huden för köldens skadliga inverkan. Denna kraftiga snöhvita naturprodukt-extrakt af ren hafre renar porerna, läker huden o. hyn blir vacker o. klar. Äkta endast i hvid

burk med grönt lock The Oatine Co., London. Oatine-Crème säljes efter tullförhöjningen till 1.50 o. 3 kr. pr burk samt Oatine-Tvål, Oatine-Puder o. Balsam säljes öfverallt o. hos A. W. Nording, Biblioteksgatan 11 o. Drottninggatan 63, Stockholm.

Ny tvättmetod. Med Castoriatvål erhålles snöhvitt tvätt utan borstning eller gnidning. Absolut fri från skadliga ämnen. 4 tvålar för kr. 1:30. Kölnerlagret, 24 Smålandsgatan, Stockholm. Prospekt franko.

Iduns Modellkatalog

N:r 3 för våren och sommaren.

Innehåller ett urval af de allra senaste modenyheterna för våren och sommaren. Ca 90 modebilder med beskrifvande text.

Stilfullt, koloreradt omslag! Till salu i alla boklädor, hos de flesta tidningsförsäljare och kan äfven erhållas direkt från **Iduns Expedition, Stockholm,** mot insändande af 30 öre i frimärken. **Pris endast 30 öre.**

Adresser å Hotell, Pensionat, Hvilo- och Sjukhem

öfver hela landet. Se Kvinnligt yrkesregister 1912. Erhålles å registrets expedition, Regeringsgatan 65, samt i boklädorna. Pris 1 kr. Porto till landsorten 20 öre.

Språk- och Hushållsskolan Fleurie utanför Linköping börjar nytt arbetsår den 1 nästk. september. Nya elever emottagas. Prospekt på begäran. **Rosa Lönnies.**

Det nyaste! **Flät-Turban** af naturl. hår i alla färger 3 storlekar Kr. 4⁵⁰, 5⁰⁰, 6⁰⁰ Mycket populärt! **Lock Coiffure** Sörre o. mindre Kr. 2⁷⁵, 3⁵⁰, 4⁰⁰ 15 lockar alla färger i naturl. hår **Hårdåtor** i alla längder Turbanott Öfverklädd m. delvis konstgjord och naturl. småhår Kr. 1²⁵ **Garanteradt fint naturlhår** Längd 50 cm. Träns 20 cm. Kr. 5⁵⁰ " 50 " " 15 " " 7⁰⁰ " 55 " " 15 " " 9⁰⁰ " 60 " " 10 " " 10⁰⁰ " 60/65 " " 10 " " 12⁰⁰ I billigare utförande . . . . . 9⁵⁰ Extra prima kvalitet. Märke "Idéal" Finaste hår lent och vackert Till landsorten mot postförskott + porto Längd 55 cm. . . . . Kr. 20⁰⁰ **Engelska Hårvalkar** i längder. Crêpe öfverdragen med naturl. hår samt hårnät pr mtr . . . . . Kr. 9⁰⁰ **Franska Hårnät** Stora, osynliga af silke styck 0¹⁵, 0²⁵ Stora, osynliga af naturl. hår 0⁴⁰ Extra stora . . . . . 0⁵⁰ Runda Reçy Nets fästas med endast en nål 0⁹⁰

Varuhuset Vollmers-Meeths, Göteborg

Reumatism botad utan mediciner.

Mediciner kunna icke befria Eder från reumatismen. Det tjänar ingenting till att försöka. Mediciner, eller kanske rättare gifter, kunna för tillfället lindra smärtorna genom att döfva nerverna, men grundorsaken undanröjda de aldrig, och därför komma smärtorna åter. Ni vet, att reumatism förorsakas genom urinsyra i blodet. Det finnes endast ett medel, som kan utdrifva denna syra ur edert system, och det är elektriciteten. Den ingjutes i hvarje åder och väfnad i eder kropp och driver tillbaka giftiga syror till njurarna, hvilka filtrera blodet från alla skadliga ämnen. Vårt "Ajax"-batteri har botat de svåraste fall af reumatism, sedan droger och andra metoder förfelat. När elektricitet går in i kroppen, måste reumatismen gå ut. Det fordras att väl känna sin sak för att kunna applicera elektriciteten, så att den verkligen botar. Vi hafva uppförat en hel del år för att lära oss använda den med framgång, och vi vilja gifva Eder alla fördelar af denna vår kändedom. "Ajax"-batteriet är ett vetenskapligt verktyg för mättande af kroppen med en stadig, oafbruten ström af elektriskt lif, utan den minsta stöt. Dess kraft alstras af torrbatterier, så att ingen laddning behöfves; det är endast att taga det på och släppa på strömmen i lämplig styrka. Batteriet är så konstrueradt, att strömmen kan ledas till alla kroppens delar. Inga smärtor kunna finnas i ett system, som är mättadt med elektricitet. Ni kan icke längre hysa någon reumatism, svaghet e. d., ty det lif, som genereras af denna underbara kraft, förlänar styrka och hälsa åt alla organ. **NI FÅR DEN GRATIS.** Vår vackert illustrerade bok på 80 sidor visar, huru elektriciteten användes och förklarar många saker, som Ni bör lära känna angående orsaken till och botandet af sjukdomar. Skrif efter boken redan i dag, om Ni ej kan besöka oss. Rikstelefon 89 03. Allm. telefon 76 45.

Svenska Elektriska Institutet, Afdeln. 15, Hamngatan 24, Stockholm.

I Kvinnliga Utbildningsskolan Villa Hulf, Kneippbaden, emottagas elever alltjämt, äfven under sommaren på en o. flere månader. Från 1 juni omfattar undervisningen endast matlagning, konservering, konfektberedning o. handarbeten, då priset är billigare. Facklärarinnor. Elever förberedas för inträde i Fackskolan. Skolans läge vid badort ger tillfälle till förströelser, bad, tennis etc., etc. Ref. af föräldrar till från skolan utgående elever. Anmälningar emottagas, samt prospekt och upplysningar erhållas, såväl från **Thyselius Byrå, Grefteuregatan 1, Stockholm, R. 38 82, A. 89 89,** som från skolan, adr. **Villa Hulf, Kneippbaden.** Obs! Sommarvästar emottagas billigt. **Fru Ingeborg Nordin, Husmoder. Ella Hult, Föreståndarinna.**

Olga Schuldhels' **Praktiska Fortsättningskurs för unga flickor** å **Fogelsta gård** (invid Bornsjön) mottager högst sexton unga flickor endast på helt arbetsår. (1 sept.—20 dec., 20 jan.—1 juni). Pris för kurs 1,000 kr. Nästa kurs börjar d. 1 sept. 1912. Undervisning meddelas i hemmets alla sysslor såsom: matlagning, bakning, konservering, sömnad, hemmets vård, event. barnavård. Dessutom lämnas undervisning i väfning, slätväfnad och konstväfnad samt väfvars uppsättning. Föreläsningssvis meddelas undervisning i psykologi, hälso- och sjukvårdslära, födoämneslära, barnavård, hemmets bokföring och väfnadsteori. Prospekt och närmare upplysningar genom skolans föreståndarinna. Under sommarmånaderna 15 juni—15 aug. kommer vid min husmoderskola att anordnas en kurs i väfning, linnesömnad och konservering för unga flickor i 14—16 års åldern. Stor vikt kommer att läggas vid ett friskt lif ute i det fria. Pris för hel kurs inackordering och undervisning kr. 200. Vidare underrättelser genom **Fröken Olga Schuldhels, adr. Fogelsta, Tumba. Rikstel. Tumba 114.**

Elsa Philips Husmodersskola, Karlavägen 1 A, Stockholm, börjar sin 9:de termin för bildade unga flickor den 16 sept. 1912. Undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af frukt, grönsaker och kött, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. Olika kurser. Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi. Prospekt, ref. o. närmare upplysn. på begäran. **ELSA PHILIP, Stockholm, Karlavägen 1 A, 3 tr. Tel. Ö. 1310.**

Fröbel-Institutet i Norrköping. omfattar följande kurser för unga flickor: A. Utbildning för kindergården. B. Utbildning för uppfostraninnetallet i hemmet eller förberedelse för barnavårdsarbetet i allmänhet. C. Kurs i späda barns vård. Ansökningar till kurs A och B böra insändas till undertecknade, helst före den 1 juni. Närmare upplysningar genom prospekt. **Ellen och Maria Moberg.**

Skogsbo Hushållsskola, Leksand, börjar nästkommande sept. sitt 9:de arbetsår för 8 unga flickor, som slutat skolan. Kursen omfattar: enklare och finare matlagning, handarbete och vävning samt födoämneslära, bokhålleri och främmande språk. Närmare upplysningar och referenser lämnas av: **Gertrud Walin, Leksand. Signe Philip, Leksand.**

Elfgårdens Sjuk- och Hvilo hem. (Dalarna) adress **Djurås** (Stockholm—Insjön). Medicinsk, dietetisk och kirurgisk behandling företrädesvis för Mag-, Tarmsjukdomar samt kvinnosjukdomar. Hjärligt läge vid Dalälven. Nutida bekvämligheter. Priser pr dag: Enkelrum kr. 7.50—10. Deladt rum kr. 5.50, 6.50. Prospekt sändas på begäran och förfrågningar besvaras af **Sjukhemets läkare Doktor Gertrud Gussander, Elfgården, Djurås.**

C. CORNELIUSSON'S Ostron Anjovis LYSEKIL

Ferrin Bästas järnmedel, utmärkt styrkande. Föreskrives af många läkare. Apoteket Leionet, Malmö. Finnes äfven i form af **Tabletter.** Fås på apoteken.

TRICOPHEROUS är världens förmåsta Hårmedel och öfverträffas icke af något annat liknande preparat. Pris pr fl. 2.50. Erhålles hos alla 1:sta klass Parfumeri-, Droger- och Coiffyaffärer.

Specialaffär för **SCHWEIZER-BRODYR, SPETSAR, VÄFNADER** m. m. Rikt profsortiment till landsorten. **Broderi-Affären,** 9 Kommendörsgatan 9.

Deposition Kapitalräkning 4 1/2 % **Sparkasseränta** 4 % **Köpmannabanken** Arsenalsgatan 9.

Det modernaste och elegantaste i tyger af hög kvalitet representeras af märket **"WELLWOVEN"** Genom att specialiseras å ett fåtal märken står fabrikkatet oppnådt i fråga om såväl **utförande, styrka, kvalitet som pris.** Tillhandahålles af de flesta första klass klädesaffärer, samt engrosister inom landet i Cheviot, Foulé, Engelsk Serge, Croisé i de alltid tilltalande och klädsamma färgerna djupsvart, höglätt och modernt grått. Begär alltid fabrikkatet "Wellwoven" hvilket innebär en garanti å högsta kvalitet. En varas goda beskaftenhet ihågkommes långt efter sedan priset fallit i glömska.

Med detta nummer följa **Iduns Romanbilaga och Iduns Ungdomstidning.**